

DỰ ÁN ĐẠI SỰ KÝ BIỂN ĐÔNG

Bản Tin Biển Đông Số 56

Tuần từ 15/03 - 22/03/2021

**Thực hiện: Nguyễn Nhật Minh, Lê Đức Tâm, Trần
Phạm Bình Minh, Lưu Việt Hà, Đỗ
Xuân Hồng**

Biên tập: Vân Phạm

Tư liệu: South China Sea News

03/2021

Các cộng tác viên: TS. Nguyễn Nhật Minh, Trần Phạm Bình Minh phụ trách phần tin tiếng Anh và tiếng Trung, Lưu Việt Hà phụ trách chuyên động ASEAN và các đối tác; Lê Đức Tâm phụ trách theo dõi bản đồ AIS và tổng hợp thông tin thực địa và quân sự, phần tin tiếng Việt; TS. Đỗ Xuân Hồng phụ trách phần Khoa học biển.

TS. Vân Phạm là thành viên Dự án Đại Sự Ký Biển Đông.

Dự án Đại Sự Ký Biển Đông – The South China Sea Chronicle Initiative (SCSCI)

là một dự án độc lập, phi lợi nhuận, phi chính trị với sứ mệnh xây dựng các biên niên sự kiện, tổng hợp và hệ thống hoá tư liệu, thông tin về các chủ đề quan trọng của tranh chấp Biển Đông theo tiêu chuẩn khoa học, đa chiều. Mục đích của Dự án nhằm góp phần cung cấp tư liệu và một bức tranh tổng thể và hệ thống về diễn tiến tranh chấp Biển Đông, giúp các nhà phân tích và hoạch định chính sách có thể hiểu được thực sự bản chất tranh chấp và có những đánh giá, giải pháp đúng đắn, đem lại công bằng và hoà bình, hướng tới an ninh và hợp tác bền vững trong khu vực.

Website: <https://dskbd.org/> | Email: sukybiendong@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/daisukybiendong/>

Twitter: <https://twitter.com/TheSCSCI>

Bản tin có sự hợp tác với **nhóm South China Sea News** cùng **một số chuyên gia quốc tế**. Nhuận bút cho cộng tác viên và tư liệu cho bản tin được tài trợ bởi **quỹ tài chính chung của Dự án Đại Sự Ký Biển Đông**, được duy trì bởi **những nhà tài trợ**. Xem thông tin các nhà tài trợ tại <https://dskbd.org/nha-tai-tro/>.

Mời cùng chung tay duy trì hoạt động của Dự án: <https://dskbd.org/tai-tro-cho-du-an/>

Các ấn phẩm của Dự án Đại Sự Ký Biển Đông không nhất thiết thể hiện quan điểm của tất cả thành viên và cộng tác viên, hay các nhà tài trợ Dự án Đại Sự Ký Biển Đông. Bản quyền các ấn phẩm thuộc về các tác giả, dịch giả và Dự án Đại Sự Ký Biển Đông. Mọi sự sử dụng lại hay trích dẫn phải ghi rõ nguồn và dẫn link tới bài gốc trên Dự án Đại Sự Ký Biển Đông. Sử dụng cho mục đích thương mại phải được sự đồng ý bằng văn bản của Dự án Đại Sự Ký Biển Đông.

MỤC LỤC

I- NHỮNG KẾT QUẢ CỤ THỂ TỪ HỘI NGHỊ THƯỢNG ĐỈNH BỘ TƯ	4
II- PHẢN ỨNG CỦA TRUNG QUỐC VỀ HỘI NGHỊ THƯỢNG ĐỈNH BỘ TƯ	4
Hợp báo thường kỳ Bộ Ngoại giao Trung Quốc ngày 15/3/2021	5
Qian Feng: Liệu những giá trị dân chủ mơ hồ có ràng buộc được Bộ Tư với nhau?	6
Shi Lancha và Zhang Qianhe: Đằng sau kết quả đạt được về Sáng kiến Vaccine của Bộ Tư là khả năng hợp tác về chuỗi cung cấp - đây là điều Trung Quốc cần lo lắng	6
III- CHUYẾN CÔNG DU CHÂU Á CỦA HAI BỘ TRƯỞNG NGOẠI GIAO VÀ QUỐC PHÒNG MỸ	7
Hoa Kỳ cam kết bảo vệ Nhật Bản bằng tất cả các lực lượng, bao gồm cả hạt nhân. Nhật Bản, Hoa Kỳ đồng ý tiếp tục tập trận chung liên quan đến Senkaku	7
Trung Quốc kêu gọi Mỹ và Nhật Bản ngừng can thiệp vào “công việc nội bộ” của Trung Quốc	8
Các cuộc hội đàm hợp song phương Mỹ - Hàn tại Seoul	8
Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ thăm Ấn Độ	9
Nhật Bản và Mỹ lên kế hoạch tập trận chung bảo vệ quần đảo Senkaku	10
IV- TRƯỚC THÈM HỘI ĐÀM SONG PHƯƠNG MỸ - TRUNG TẠI ALASKA	11
45% người Mỹ được khảo sát coi Trung Quốc là kẻ thù lớn nhất của Mỹ	11
Cố vấn An ninh Quốc gia Mỹ điện đàm với những người đồng cấp Pháp, Đức và Anh	11
Kurt Campbell: Mỹ sẽ không cải thiện quan hệ với Trung Quốc cho đến khi Trung Quốc dừng trừng phạt kinh tế với Úc	11
Ủy ban Thượng viện Hoa Kỳ sẽ bắt đầu xem xét gói luật đối phó với Trung Quốc vào giữa tháng Tư	12
Mỹ chuẩn bị cấm thêm ba công ty viễn thông Trung Quốc, tổng đạt hàng loạt công ty khác	12
Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Mỹ nói về mục đích của Mỹ trong hội đàm song phương	13
Hoa Kỳ tiếp tục trừng phạt 24 quan chức Trung Quốc tham gia phá huỷ nền dân chủ Hồng Kông	13

Blinken kêu gọi Trung Quốc thuyết phục Triều Tiên phi hạt nhân hóa	14
Ngày xét xử hai công dân Canada bị giam ở Trung Quốc được loan báo	14
Trung Quốc có kế hoạch yêu cầu Mỹ rút lại các chính sách của Trump trong hội đàm song phương ở Alaska	15
Phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc: Cuộc gặp tiềm năng Tập-Biden sẽ không nằm trong chương trình nghị sự đối thoại “chiến lược cấp cao” tại Alaska	15
Đại sứ Trung Quốc tại Mỹ: Trung Quốc sẽ không thỏa hiệp về lợi ích cốt lõi tại đối thoại song phương Alaska	16
Ngoại trưởng Nga thăm Trung Quốc ngay sau hội đàm song phương Mỹ - Trung. Nga sẵn sàng cho điều tồi tệ nhất trong quan hệ Nga - Mỹ	16
V- HỘI ĐÀM SONG PHƯƠNG MỸ - TRUNG TẠI ALASKA	17
Ngoại trưởng Blinken nêu những vấn đề cụ thể sẽ trao đổi với Trung Quốc. Biển Đông không được nhắc đến một cách trực tiếp	17
Nội dung các cuộc họp kín hai bên, theo bản ghi của hai bên và tường thuật của phóng viên	19
Phân tích/Bình luận	21
Phạm Sỹ Thành: Đọc hiểu thông điệp của Trung Quốc từ Alaska	21
Mikio Sugeno và Tetsushi Takahashi: Trung Quốc coi hội đàm ở Alaska như cột mốc 120 năm trời dậy	23
Financial Times: Một hội nghị đáng ngờ không tín hiệu có thể thiết lập lại quan hệ Mỹ - Trung lạnh giá	24
VI- CHUYỂN ĐỘNG ÁN ĐỘ DƯƠNG - THÁI BÌNH DƯƠNG	25
Anh công bố báo cáo Đánh giá tổng hợp về An ninh, Quốc phòng, Phát triển và Chính sách Đối ngoại, với Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương là trọng tâm	25
Tổng thư ký NATO kêu gọi Mỹ và EU hàn gắn liên minh để chặn Trung Quốc “bắt nạt các nước trên thế giới”	25
Thủ tướng Anh sẽ đến thăm Ấn Độ vào cuối tháng 4 như một phần của chính sách xoay về Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương	26
Bộ trưởng Ngoại giao Anh: Vương quốc Anh muốn có quan hệ tích cực với Trung Quốc nhưng giá trị phải đặt lên hàng đầu	26

Các đặc phái viên EU đạt thỏa thuận về các lệnh trừng phạt Trung Quốc đầu tiên sau ba thập kỷ	27
Anh triển khai Ủy ban Quốc gia về vấn đề Trung Quốc, điều hành bởi những người có kinh nghiệm kinh doanh ở Trung Quốc	27
Nghiên cứu của Bộ Quốc phòng Nhật Bản: Năng lực đẩy lùi Hải quân Hoa Kỳ của Trung Quốc đang dần nâng cao	27
VII- CHUYỂN ĐỘNG ĐÔNG NAM Á VÀ CÁC ĐỐI TÁC	28
Tàu dân quân biển Trung Quốc ở Bãi Ba Đầu: Phản ứng của các nước	28
Cảnh sát biển Philippines xây căn cứ mới ở cửa ngõ Biển Đông	28
Hải quân Indonesia nhận chiếc tàu ngầm đầu tiên được chế tạo trong nước	29
Quan chức Hải quân Malaysia: Các nước ASEAN cần đánh giá lại luật hàng hải để đối phó với Luật Hải cảnh mới của Trung Quốc	29
Tư lệnh Quốc phòng các nước ASEAN cam kết duy trì tự do hàng hải và hàng không ở Biển Đông	30
Phân tích/Bình luận	31
Dewi Fortuna Anwar: Đông Nam Á muốn gì từ chính quyền Biden	31
Lee Huay Leng: Tại sao Đông Nam Á “vừa yêu, vừa ghét” Trung Quốc	31
Lê Hồng Hiệp: Việt Nam, ASEAN và cạnh tranh Mỹ - Trung ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương	32
Nguyễn Lương Hải Khôi: Đông Nam Á trong mắt Trung Quốc: Miền Điện, eo biển Malacca và Biển Đông	33
VIII- NGUY CƠ XUNG ĐỘT TRONG KHU VỰC	33
Kịch bản 1: Chiến tranh Đài Loan	33
IX- BÁO CÁO CHÍNH SÁCH/NGHIÊN CỨU KHOA HỌC	36
Bell J. B. và cộng sự (2021) Phân vùng Đơn vị Sản xuất Sinh thái biển cho Việt Nam	36
Segar Muniandy (2021): Trường hợp quốc tế hóa Biển Đông	37
Alexander L. Vuving (2021): Sự gắn bó hai chiều: Mô hình quan hệ dân sự - quân sự ở Việt Nam	38

I- NHỮNG KẾT QUẢ CỤ THỂ TỪ HỘI NGHỊ THƯỢNG ĐỈNH BỘ TƯ

Bên cạnh việc lần đầu tiên có thể đưa ra một tuyên bố chung, thống nhất về tinh thần, tầm nhìn chung của Bộ Tư, Hội nghị thượng đỉnh Bộ Tư đã thiết lập ba nhóm công tác (working groups) tập trung vào các lĩnh vực: (1) vaccine, (2) biến đổi khí hậu, và (3) các công nghệ có tính then chốt và mới nổi lên.

Bên cạnh vaccine và biến đổi khí hậu có liên quan mật thiết tới dân sinh, khía cạnh về công nghệ mà Bộ Tư muốn có hành động cụ thể đang là khía cạnh đang được Trung Quốc đặc biệt chú trọng trong kế hoạch phát triển kinh tế sắp tới, cũng như được Tập Cận Bình nhấn mạnh là yếu tố then chốt của quá trình hiện đại hoá quân đội Trung Quốc.

Nhóm công tác về công nghệ có tính then chốt và mới nổi của Bộ Tư được thiết lập dựa trên nhận thức của các nhà lãnh đạo của Bộ Tư rằng một Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do, rộng mở, có tính bao trùm đòi hỏi các công nghệ quan trọng và mới nổi phải được quản lý và hoạt động theo các lợi ích và giá trị chung.

Nhóm công tác hướng tới xây dựng các nguyên tắc chung về thiết kế, phát triển và sử dụng công nghệ, phát triển các tiêu chuẩn công nghệ, khuyến khích đa dạng hoá các nhà cung cấp thiết bị và viễn thông, bao gồm thông qua hợp tác chặt chẽ với các khu vực tư nhân và ngành công nghiệp của Bộ Tư. Đáng chú ý, Bộ Tư lưu ý tới công nghệ sinh học và một nhiệm vụ của nhóm công tác là tạo điều kiện hợp tác để theo dõi các xu hướng và cơ hội liên quan đến sự phát triển những công nghệ quan trọng và mới nổi, trong đó có công nghệ sinh học. Một nhiệm vụ khác của nhóm công tác là tổ chức các cuộc đối thoại về những chuỗi cung ứng công nghệ quan trọng.

Xem thêm:

The White House ngày 12/3/2021: [Fact Sheet: Quad Summit](#)

II- PHẢN ỨNG CỦA TRUNG QUỐC VỀ HỘI NGHỊ THƯỢNG ĐỈNH BỘ TƯ

Những kết quả đạt được từ Hội nghị thượng đỉnh Bộ Tư cũng như các chuyển động của Mỹ gắn kết với các đồng minh đã khiến truyền thông và học giả Trung Quốc tổn khá nhiều giấy mực, và các quan chức ngoại giao Trung Quốc không thể che giấu sự quan ngại của mình. Cụm từ “những vòng tròn nhỏ khép kín”, ám chỉ những liên minh mà Mỹ đang hình thành đã liên tục được nhắc đến trong phát ngôn của các nhà ngoại giao Trung Quốc. Cụm từ “ý thức hệ”, “tâm lý Chiến tranh Lạnh” được sử dụng như lý do để lý giải cho việc vì sao ngày càng nhiều nước chống lại Trung Quốc, mà là những hành động cưỡng ép, gây hấn và đi ngược lại luật pháp quốc tế mà Trung Quốc đang áp dụng rộng rãi với nhiều nước trong và ngoài khu vực. Học giả và

truyền thông Trung Quốc xoáy sâu vào những khía cạnh chưa được thống nhất giữa bốn quốc gia Bộ Tứ nhằm chứng minh liên minh Bộ Tứ sẽ không bền vững. Bên cạnh đó, vẫn có những học giả mừng tượng những ý nghĩa sâu xa phía sau những kết quả đạt được từ Hội nghị thượng đỉnh Bộ Tứ và nhắc nhở Trung Quốc cần lưu ý.

Họp báo thường kỳ Bộ Ngoại giao Trung Quốc ngày 15/3/2021

Phóng viên Bloomberg đặt câu hỏi tới Người phát ngôn Triệu Lập Kiên: Bộ trưởng Quốc phòng Hoa Kỳ Lloyd Austin cho biết hôm thứ Bảy rằng mục tiêu của Hoa Kỳ và các đồng minh quan trọng của họ là đảm bảo rằng họ có khả năng và kế hoạch hoạt động để đưa ra sự răn đe đáng tin cậy đối với Trung Quốc hoặc bất kỳ ai khác muốn đối đầu với Hoa Kỳ. Bộ Ngoại giao có bình luận gì?

Triệu Lập Kiên: Trung Quốc luôn là quốc gia xây dựng hòa bình thế giới, đóng góp vào sự phát triển toàn cầu và là quốc gia bảo vệ trật tự quốc tế. Sự phát triển của Trung Quốc có nghĩa là bảo vệ hòa bình thế giới tốt hơn, vì nó đại diện cho cơ hội cho thế giới chứ không phải thách thức. Trung Quốc luôn kiên quyết duy trì hệ thống quốc tế lấy Liên Hợp Quốc làm trung tâm và trật tự quốc tế mà chúng tôi ủng hộ là trật tự dựa trên luật pháp quốc tế, không phải trật tự do các quốc gia xác định để duy trì quyền bá chủ của họ. Trong thời đại toàn cầu hóa, hình thành các bè phái nhỏ khép kín với ý thức hệ làm thước đo là cách chắc chắn để phá hủy trật tự quốc tế và xét cho cùng, không được ưa chuộng và sẽ kết thúc bằng thất bại toàn diện.

Reuters: Bốn nước trong Bộ tứ tổ chức hội nghị thượng đỉnh đầu tiên vào ngày 12/3/2021. Cố vấn An ninh Quốc gia Hoa Kỳ Jake Sullivan nói rằng bốn nhà lãnh đạo đã thảo luận về thách thức mà Trung Quốc đặt ra và tin rằng dân chủ có thể cạnh tranh với chế độ chuyên quyền. Ông có nhận xét gì về điều đó?

Triệu Lập Kiên: Trong một thời gian dài, một số quốc gia đã rất muốn phóng đại và thổi phồng cái gọi là "mối đe dọa Trung Quốc" để gây bất hòa giữa các nước trong khu vực, đặc biệt là làm gián đoạn quan hệ của họ với Trung Quốc. Tuy nhiên, những hành động này đi ngược với xu thế của thời đại hòa bình, phát triển và hợp tác cũng như nguyện vọng chung của các quốc gia và dân tộc trong khu vực, sẽ không được hoan nghênh hoặc thành công. Trao đổi và hợp tác giữa các quốc gia sẽ giúp mở rộng sự hiểu biết và tin cậy lẫn nhau, thay vì nhằm mục tiêu hoặc làm tổn hại đến lợi ích của các bên thứ ba. Một số quốc gia nên rũ bỏ tâm lý Chiến tranh Lạnh và định kiến ý thức hệ, không hình thành các vòng tròn nhỏ khép kín và độc quyền, và làm nhiều hơn nữa những việc có lợi cho sự đoàn kết và hợp tác giữa các nước trong khu vực cũng như hòa bình và ổn định khu vực.

Xem thêm:

Bộ Ngoại giao Trung Quốc ngày 15/3/2021: [Foreign Ministry Spokesperson Zhao Lijian's Regular Press Conference on March 15, 2021](#)

Qian Feng: Liệu những giá trị dân chủ mơ hồ có ràng buộc được Bộ Tứ với nhau?

Qian Feng, giám đốc bộ phận nghiên cứu tại Viện Chiến lược Quốc gia - Đại học Thanh Hoa, với bài viết trên *The Global Times*, đưa ra thông điệp rằng giữa bốn nước Bộ Tứ còn tồn tại nhiều điều bất đồng và mâu thuẫn, và khó gắn kết chặt chẽ với nhau dựa trên “những giá trị dân chủ mơ hồ”.

Thúc đẩy một trật tự Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do, rộng mở và dựa trên luật lệ là tầm nhìn chung của Bộ Tứ. Trung Quốc thường xuyên bị chỉ trích là mối đe dọa với trật tự quốc tế dựa trên luật lệ. Trong bài viết của mình, bởi vậy, Qian Feng cố gắng chứng minh điều ngược lại. Feng viết có sự mơ hồ về định nghĩa một trật tự tự do, rộng mở, dựa trên luật lệ là gì. Một số kết quả đã đạt được trong hội nghị thượng đỉnh Quad, như vấn đề hợp tác sản xuất vắc-xin. Nhưng khi nói đến an ninh và khuôn khổ an ninh Ấn Độ - Thái Bình Dương, tất cả những gì Bộ Tứ nói đến đều khá vĩ đại và mơ hồ mà không có nội dung cụ thể. Cái gọi là giá trị chung và an ninh chung chẳng qua là những khái niệm hão huyền. Khi nói đến một trật tự tự do, rộng mở và dựa trên luật lệ, mỗi thành viên Quad đều có trọng tâm khác nhau.

Xem thêm:

Global Times ngày 17/3/2021: [Will vague democratic values bind Quad together?](#)

Shi Lancha và Zhang Qianhe: Đằng sau kết quả đạt được về Sáng kiến Vaccine của Bộ Tứ là khả năng hợp tác về chuỗi cung cấp - đây là điều Trung Quốc cần lo lắng

Shi Lancha và Zhang Qianhe đã chỉ ra triển vọng Bộ tứ hợp tác với nhau trong chuỗi cung ứng bất chấp những thách thức vẫn tồn tại, và Trung Quốc nên xem xét nghiêm túc vấn đề này:

Hai tác giả chỉ ra rằng tăng cường tính linh hoạt của chuỗi công nghiệp và chuỗi cung ứng là một vấn đề ưu tiên tại Hội nghị thượng đỉnh Bộ Tứ. "Mô hình cung ứng lấy Ấn Độ làm trung tâm" thực sự đề cập đến kế hoạch của bốn quốc gia nhằm tăng cường hợp tác cung ứng trong sản xuất vắc xin để cân bằng chính sách ngoại giao vắc xin của Trung Quốc.

Khung chiến lược được chính quyền Trump giải mật từ lâu đã lên kế hoạch thúc đẩy việc thực hiện chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương theo cách tiếp cận kép về an ninh và kinh tế, nhưng sự khác biệt về chính sách giữa bốn nước, sự khác biệt về lợi ích, cùng với các mục tiêu

mơ hồ, đã dẫn đến chương trình nghị sự kinh tế công nghiệp dài hạn tụt hậu so với chương trình nghị sự về quân sự và an ninh.

Một phần lớn lý do tại sao hội nghị thượng đỉnh Quad lần này là bất thường là vì nó đã sử dụng "hợp tác vắc xin" làm điểm tựa, tập trung vào các vấn đề chuỗi cung ứng của chuỗi công nghiệp và nêu rõ vị thế của Ấn Độ như một trung tâm sản xuất tiềm năng.

III- CHUYẾN CÔNG DU CHÂU Á CỦA HAI BỘ TRƯỞNG NGOẠI GIAO VÀ QUỐC PHÒNG MỸ

Hoa Kỳ cam kết bảo vệ Nhật Bản bằng tất cả các lực lượng, bao gồm cả hạt nhân. Nhật Bản, Hoa Kỳ đồng ý tiếp tục tập trận chung liên quan đến Senkaku

Là một phần của chuyến công du nước ngoài đầu tiên, các tân Bộ trưởng Quốc phòng và Bộ trưởng Quốc phòng Hoa Kỳ đã tiến hành các cuộc họp “2 + 2” với những người đồng cấp Nhật Bản, trong đó các cuộc thảo luận về các động thái gây hấn của Trung Quốc ở Biển Đông và Biển Đông.

Trực tiếp nhắc đến Trung Quốc, bản tuyên bố chung sau đó Hoa Kỳ và Nhật Bản ghi nhận rằng những hành vi không phù hợp với trật tự quốc tế hiện có của Trung Quốc đã đặt ra những thách thức về chính trị, kinh tế, quân sự và công nghệ đối với Liên minh và cộng đồng quốc tế. Các Bộ trưởng cam kết phản đối hành vi ép buộc và gây bất ổn của Trung Quốc đối với các nước trong khu vực, làm suy yếu hệ thống quốc tế dựa trên luật lệ. Bản tuyên bố chung bày tỏ quan ngại về Luật Hải cảnh mà Trung Quốc mới ban hành, nhấn mạnh tầm quan trọng của hoà bình và ổn định ở eo biển Đài Loan, tái khẳng định tính ràng buộc pháp lý của Phán quyết Biển Đông năm 2016, phản đối các hành vi trái pháp luật của Trung Quốc ở Biển Đông. Hai bên chia sẻ quan ngại nghiêm trọng về tình hình nhân quyền ở Hồng Kông và Tân Cương.

Bản tuyên bố chung tái khẳng định cam kết của Mỹ bảo vệ Nhật Bản, bao gồm cả quần đảo Senkaku. Trong buổi họp báo chung, Bộ trưởng Ngoại giao Nhật Bản Motegi cho biết Hoa Kỳ cam kết sử dụng tất cả các lực lượng của Hoa Kỳ để bảo vệ Nhật Bản, bao gồm cả hạt nhân.

Mặc dù không xác định ngày cụ thể, nhưng các bộ trưởng hai nước đã có thỏa thuận về một cuộc tập trận chung đầy đủ với sự tham gia của tất cả các chi nhánh của quân đội mỗi nước, với mục đích diễn tập phòng thủ và tái chiếm quần đảo Senkaku, trong bối cảnh hải cảnh Trung Quốc gia tăng tần suất xâm nhập vào vùng biển gần quần đảo. Trước đó, chính quyền Biden đã tái khẳng định cam kết hiệp ước phòng thủ chung áp dụng cho quần đảo Senkaku. Trong tuần này, quan chức chính phủ Nhật Bản xác nhận cảnh sát biển Nhật Bản có thể sử dụng vũ lực để ngăn chặn

các cuộc đổ bộ của nước ngoài lên quần đảo Senkaku nhằm đối phó với Luật Hải cảnh mới của Trung Quốc.

Xem thêm:

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 16/3/2021: [Secretary Antony J. Blinken, Secretary of Defense Lloyd Austin, Japanese Foreign Minister Toshimitsu Motegi, and Japanese Defense Minister Nobuo Kishi at a Joint Press Availability](#)

Bộ Quốc phòng Mỹ ngày 16/3/2021: [Readout of Secretary of Defense Lloyd J. Austin III's Meeting with Defense Minister Nobuo Kishi of Japan](#)

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 16/3/2021: [US-Japan Joint Press Statement](#)

Bộ Ngoại Mỹ ngày 16/3/2021: [The United States and Japan Expand Indo-Pacific Economic Cooperation](#)

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 17/3/2021: [Secretary Antony J. Blinken with Izumi Oguri of Nippon TV](#)

The Japan News ngày 17/3/2021: [Japan, U.S. agree on joint exercises for Senkaku contingency](#)

Trung Quốc kêu gọi Mỹ và Nhật Bản ngừng can thiệp vào “công việc nội bộ” của Trung Quốc

Phản ứng trước Tuyên bố chung Mỹ - Nhật, tờ Tân Hoa Xã dẫn lời Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc cho biết Trung Quốc rất không hài lòng và kiên quyết phản đối. Trung Quốc cho rằng bản tuyên bố chung đã tấn công ác ý vào chính sách đối ngoại của Trung Quốc, can thiệp nghiêm trọng vào công việc nội bộ của Trung Quốc và làm tổn hại lợi ích của Trung Quốc.

Xem thêm:

Tân Hoa Xã ngày 17/3/2021: [China urges US, Japan to stop interfering in China's internal affairs](#)

Các cuộc hội đàm hợp song phương Mỹ - Hàn tại Seoul

Theo thông cáo của Bộ Ngoại giao Mỹ, Ngoại trưởng Antony J. Blinken và Bộ trưởng Quốc phòng Lloyd J. Austin III đã có cuộc họp 2+2 với những người đồng cấp Hàn Quốc và cuộc gặp với Tổng thống Hàn Quốc Moon Jae-in tại Seoul ngày 18/3/2021. Hai bên đã tổ chức các cuộc họp báo và ra tuyên bố chung thể hiện những quan điểm chung mà hai bên cùng chia sẻ, bao

gồm tái khẳng định sự bền vững của mối quan hệ đồng minh hiệp ước giữa Mỹ và Hàn Quốc, nhấn mạnh vấn đề Bắc Triều Tiên, và hướng đến một Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở. Dù vậy, có thể thấy có một sự khác biệt trong các phát ngôn của mỗi bên. Trong khi phía Mỹ nhắc trực tiếp đến Trung Quốc như một thách thức trong khu vực, phía Hàn Quốc cũng như trong bản tuyên bố chung hai bên đã tránh nhắc đến Trung Quốc và coi vấn đề bán đảo Triều Tiên là ưu tiên hàng đầu.

Việc Hàn Quốc không nhắc đến Trung Quốc trong các tuyên bố công khai đã được truyền thông Trung Quốc chào đón, đánh giá rằng điều này cho thấy sự hợp lý, thực dụng của Seoul trong khi cân nhắc các lợi ích địa chính trị. Đối với Hàn Quốc, việc chọn phía giữa Mỹ và Trung Quốc là điều không thể.

Xem thêm:

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 17/3/2021: [Secretary Blinken's Meeting with Republic of Korea Foreign Minister Chung - United States Department of State](#)

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 17/3/2021: [Strengthening the Ironclad US-ROK Alliance - United States Department of State](#)

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 17/3/2021: [US-ROK Alliance - Expanding Bilateral Cooperation for the 21st Century - United States Department of State](#)

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 18/3/2021: [Joint Statement of the 2021 Republic of Korea – United States Foreign and Defense Ministerial Meeting \(“2+2”\) - United States Department of State](#)

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 18/3/2021: [Secretary Blinken and Secretary Austin's Meeting with Republic of Korea President Moon - United States Department of State](#)

Global Times ngày 18/3/2021: [China-free US-SK joint statement shows Seoul's rationality, pragmatic consideration of geopolitical interests: analysts](#)

CGTN ngày 18/3/2021: [ROK: It's impossible to choose between China and U.S.](#)

Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ thăm Ấn Độ

Ngay sau chuyến công du Nhật Bản và Hàn Quốc cùng Ngoại trưởng Blinken, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Lloyd J. Austin III đã tiếp tục đến thăm Ấn Độ vào ngày 19/3/2021 trong lúc Ngoại trưởng Mỹ trở về Alaska để tham dự Hội đàm song phương với những nhà ngoại giao Trung Quốc.

Quyền Trợ lý Bộ trưởng David F Helvey đặc trách Các vấn đề An ninh Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương của Bộ Quốc phòng Mỹ trước đó nói với các phóng viên rằng ông Austin sẽ gặp Bộ trưởng Rajnath Singh và những người khác để thảo luận về việc vận hành quan hệ đối tác quốc phòng giữa hai nước, bao gồm các vấn đề chia sẻ thông tin tăng cường, hợp tác an ninh khu vực, thương mại quốc phòng và hợp tác trong các lĩnh vực mới.

Một quan chức quốc phòng cấp cao của Mỹ cho *Politico* biết Mỹ và Ấn Độ có lợi ích chung trong việc hỗ trợ tự do hàng hải và “thương mại tự do, công bằng và có đi có lại”, cũng như giải quyết hòa bình các tranh chấp ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương.

Trong ngày đầu tiên của chuyến thăm Ấn Độ, ông Austin đã có cuộc gặp với Thủ tướng Narendra Modi và Cố vấn An ninh Quốc gia Ajit Doval. Theo thông cáo của Bộ Quốc phòng Mỹ, ông Austin khen ngợi vai trò lãnh đạo của Ấn Độ ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương và sự tham gia ngày càng tăng với các đối tác cùng chí hướng trong khu vực để thúc đẩy các mục tiêu chung. Hai bên tái khẳng định cam kết thúc đẩy một trật tự khu vực tự do và cởi mở. Hai bên đã trao đổi quan điểm về những thách thức chung mà khu vực phải đối mặt và cam kết tăng cường hơn nữa hợp tác quốc phòng sâu rộng và mạnh mẽ.

Xem thêm:

The Tribune ngày 13/3/2021: [US Defence Secretary Lloyd Austin and Rajnath Singh to discuss ways to operationalise major defence partnership: Pentagon](#)

The Politico ngày 19/3/2021: [Austin meets with India's Modi as U.S.-China summit gets off to rocky start](#)

Bộ Quốc phòng Mỹ ngày 19/3/2021: [Readout of Secretary of Defense Lloyd J. Austin III's Visit to India, Day 1](#)

Nhật Bản và Mỹ lên kế hoạch tập trận chung bảo vệ quần đảo Senkaku

Theo *Nikkei*, chính phủ Mỹ và Nhật Bản đã bắt đầu đàm phán về việc tiến hành các cuộc tập trận chung quy mô lớn nhằm tăng cường khả năng bảo vệ quần đảo Senkaku ở Biển Hoa Đông.

Theo kế hoạch, Lực lượng Phòng vệ Mặt đất, Hàng hải và Phòng không của Nhật Bản sẽ tham gia cùng Lực lượng Thủy quân lục chiến và Không quân Hoa Kỳ trong một cuộc tập trận để bảo vệ quần đảo Senkaku hiện đang do Nhật Bản quản lý.

Xem thêm:

Nikkei Asia ngày 21/3/2021: [Japan and US to conduct joint drills for Senkaku defense](#)

IV- TRƯỚC THÈM HỘI ĐÀM SONG PHƯƠNG MỸ - TRUNG TẠI ALASKA

45% người Mỹ được khảo sát coi Trung Quốc là kẻ thù lớn nhất của Mỹ

Đây được coi là tỷ lệ cao nhất từ trước tới nay. Khảo sát do Gallup thực hiện.

Các nước Nga, Triều Tiên và Iran lần lượt đứng sau Trung Quốc như là kẻ thù nguy hiểm nhất của Hoa Kỳ về các vấn đề chính sách đối ngoại và thương mại quốc tế. Đồng thời, sự ủng hộ tổng thể đối với Trung Quốc đã giảm xuống mức thấp nhất lịch sử 20%, Gallup lưu ý.

Xem thêm:

The Hill ngày 16/3/2021: [More Americans than ever view China as greatest US enemy: Gallup](#)

Cố vấn An ninh Quốc gia Mỹ điện đàm với những người đồng cấp Pháp, Đức và Anh

Theo Người phát ngôn của Hội đồng An ninh Quốc gia Mỹ Emily Horne, ông Sullivan tái khẳng định tầm quan trọng lâu dài của Liên minh Xuyên Đại Tây Dương trong việc giải quyết các thách thức an ninh toàn cầu, cũng như cam kết của chính quyền Biden trong việc hợp tác chặt chẽ với các Đồng minh châu Âu. Ông Sullivan cũng đã thông báo về cuộc họp ngày 18/3/2021 với các quan chức Trung Quốc.

Xem thêm:

Nhà Trắng ngày 16/3/2021: [Statement by NSC Spokesperson Emily Horne on National Security Advisor Jake Sullivan's Call with Counterparts from France, Germany, and the United Kingdom](#)

Kurt Campbell: Mỹ sẽ không cải thiện quan hệ với Trung Quốc cho đến khi Trung Quốc dừng trừng phạt kinh tế với Úc

Chính quyền của Tổng thống Joe Biden đã nói với chính phủ Trung Quốc rằng sẽ không bỏ Úc một mình, tờ The Sydney Morning Herald dẫn lời Kurt Campbell, điều phối viên Ấn Độ - Thái Bình Dương của ông Biden.

Xem thêm:

The Sydney Morning Herald ngày 16/3/2021: [US-China relations won't improve until Australia trade war ends: Biden administration](#)

Ủy ban Thượng viện Hoa Kỳ sẽ bắt đầu xem xét gói luật đối phó với Trung Quốc vào giữa tháng Tư

Chủ tịch Ủy ban Đối ngoại Thượng viện Hoa Kỳ Bob Menendez hôm thứ Tư ngày 17/3/2021 cho biết Ủy ban có kế hoạch sẽ bắt đầu xem xét một gói luật liên quan đến Trung Quốc vào giữa tháng 4. Các nhà lập pháp đã hy vọng gói luật này sẽ được bỏ phiếu thông qua vào giữa tháng Tư. Ông Menendez giải thích sự trì hoãn là cần thiết để có đủ thời gian cho thành viên cả hai đảng Dân chủ và Cộng hòa có thể hợp tác với nhau, cùng xây dựng gói luật mà sẽ nhận được sự ủng hộ của cả hai đảng.

Gói luật sẽ tập trung vào các vấn đề cạnh tranh kinh tế với Trung Quốc trong lĩnh vực công nghệ và các lĩnh vực khác, cũng như các giá trị nhân đạo và dân chủ, như đối xử với người Duy Ngô Nhĩ theo đạo Hồi thiểu số, trấn áp bất đồng chính kiến ở Hồng Kông và gây hấn ở Biển Đông.

Xem thêm:

Reuters ngày 17/3/2021: [U.S. Senate committee sees sweeping China legislation in mid-April](#)

Mỹ chuẩn bị cấm thêm ba công ty viễn thông Trung Quốc, tổng đạt hàng loạt công ty khác

Ủy ban Truyền thông Liên bang (FCC) hôm thứ Tư ngày 17/3/2021 cho biết họ đã bắt đầu trình tự thu hồi giấy phép của ba hãng viễn thông China Unicom Americas, Pacific Networks và công ty con ComNet cung cấp các dịch vụ viễn thông ở Hoa Kỳ.

“Các công ty này do chính phủ Trung Quốc sở hữu và kiểm soát gián tiếp,” Quyền Chủ tịch Jessica Rosenworcel cho biết tại cuộc họp. “Có lý do chính đáng để tin rằng họ sẽ phải tuân thủ các yêu cầu từ chính phủ Trung Quốc và thúc đẩy các mục tiêu và chính sách của chính phủ.”

Bộ trưởng Thương mại Mỹ Gina Raimondo cũng cho biết Bộ đã tổng đạt trát hầu toà đối với nhiều công ty Trung Quốc cung cấp dịch vụ công nghệ thông tin và truyền thông ở Hoa Kỳ để điều tra xem liệu họ có gây ra rủi ro an ninh quốc gia hay không.

Xem thêm:

Bộ Thương mại Mỹ ngày 17/3/2021: [U.S. Secretary of Commerce Gina Raimondo Statement on Actions Taken Under ICTS Supply Chain Executive Order](#)

Bloomberg ngày 17/3/2021: [U.S. FCC Moves Toward Banning More Chinese Wireless Carriers](#). Một bản PDF được lưu trữ [ở đây](#).

Nikkei Asia ngày 18/3/2021: [FCC moves against two Chinese telecoms firms operating in US](#). Một bản PDF được lưu trữ [ở đây](#).

Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Mỹ nói về mục đích của Mỹ trong hội đàm song phương

Theo Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Mỹ, cuộc họp tại Anchorage sẽ là cơ hội để làm rõ các ưu tiên và lợi ích của Mỹ, đồng thời tiếp tục thúc đẩy Trung Quốc về các vấn đề mà Hoa Kỳ và cộng đồng quốc tế mong đợi sự minh bạch và trách nhiệm giải trình. Đây cũng là cơ hội để hai nước khám phá có thể đạt được những lợi ích gì khi hợp tác, trong đó có vấn đề biến đổi khí hậu.

Ông Price khẳng định đây sẽ là một cuộc trao đổi thẳng thắn và Mỹ sẽ nói rõ các hành động của Bắc Kinh là thách thức các cam kết quốc tế của họ, phá hoại hệ thống quốc tế dựa trên luật lệ và thách thức an ninh, thịnh vượng và các giá trị của Hoa Kỳ cũng như của các đối tác và liên minh của Mỹ. Mỹ sẽ đến các cuộc thảo luận này để làm rõ hơn về những dữ liệu đáng lo ngại về việc Trung Quốc không giữ lời hứa của mình.

Trước đó, trong một cuộc họp báo đặc biệt về Hội đàm song phương Alaska, các quan chức hành chính cấp cao của Bộ Ngoại giao Mỹ cũng khẳng định phía Mỹ sẽ làm rõ với những người đồng cấp Trung Quốc về những lo ngại sâu sắc của Mỹ trong một loạt các vấn đề, cho dù đó là Tân Cương, Hồng Kông, các hành động cưỡng ép về kinh tế của Trung Quốc đối với các đồng minh và đối tác của Mỹ, các hoạt động gây hấn ngày càng tăng của Trung Quốc ở eo biển Đài Loan. Nhưng cuộc đối thoại này sẽ là một cuộc đối thoại có tính chiến lược rộng lớn hơn, đó là trao đổi về các lãnh vực mà Mỹ dự định thực hiện, và hiểu được lập trường của các nhà ngoại giao Trung Quốc.

Xem thêm:

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 16/3/2021: [Senior Administration Officials Preview of National Security Advisor Jake Sullivan and Secretary of State Antony J. Blinken's Trip to Anchorage, Alaska - United States Department of State](#)

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 18/3/2021: [Department Press Briefing - March 18, 2021 - United States Department](#)

Hoa Kỳ tiếp tục trừng phạt 24 quan chức Trung Quốc tham gia phá hủy nền dân chủ Hồng Kông

Ngay trước thềm cuộc đối thoại song phương Alaska, Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ tuyên bố rằng họ sẽ áp đặt các biện pháp trừng phạt tài chính đối với một loạt các quan chức, bao gồm 14 phó chủ tịch Ủy ban Thường vụ Đại hội Nhân dân Toàn quốc và các quan chức trong Bộ phận An ninh Quốc gia của Lực lượng Cảnh sát Hồng Kông, Văn phòng Các vấn đề Hồng Kông và Ma Cao và Văn phòng Bảo vệ An ninh Quốc gia. Các tổ chức tài chính nước ngoài cố ý thực hiện các giao dịch quan trọng với các cá nhân được liệt kê sẽ phải chịu các biện pháp trừng phạt.

Các biện pháp trừng phạt trước đó do chính quyền Trump áp đặt đã cấm các quan chức này đến Mỹ và đóng băng tài sản của họ ở nước này.

Ngoại trưởng Antony J. Blinken, người đang thăm Nhật Bản và Hàn Quốc, cho biết động thái này để đáp lại nỗ lực mới nhất của Trung Quốc nhằm làm xói mòn quyền tự trị của Hồng Kông bằng cách viết lại luật bầu cử và áp đặt các thay đổi ở Hồng Kông thông qua cơ quan lập pháp do Đảng Cộng sản kiểm soát. Bắc Kinh coi vấn đề Hồng Kông là vấn đề nội bộ của nước này mà các nước khác không được quyền can thiệp.

Xem thêm:

Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ ngày 17/3/2021: [Hong Kong Autonomy Act Update - United States Department of State](#)

The New York Times ngày 17/3/2021: [U.S. Punishes 24 Chinese Officials on Eve of First Talks Under Biden](#)

Blinken kêu gọi Trung Quốc thuyết phục Triều Tiên phi hạt nhân hóa

Ngoại trưởng Mỹ cho biết Bắc Kinh có vai trò quan trọng trong việc thuyết phục Triều Tiên phi hạt nhân hóa vì phần lớn hoạt động ngoại thương của Triều Tiên đi qua Trung Quốc. Blinken nhấn mạnh rằng Trung Quốc có nghĩa vụ theo các nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc phải thực thi đầy đủ các biện pháp trừng phạt áp đặt đối với các vụ thử hạt nhân và tên lửa của Triều Tiên.

Xem thêm:

AP ngày 18/3/2021: [Blinken urges China to convince North Korea to denuclearize](#)

Ngày xét xử hai công dân Canada bị giam ở Trung Quốc được loan báo

Cũng chỉ vài ngày trước thềm Hội đàm song phương Mỹ - Trung, Trung Quốc loan báo hai công dân Canada bị giam giữ tại Trung Quốc vì tình nghi hoạt động gián điệp sẽ bị xét xử trong phiên toà đầu tiên từ ngày 19-22/3/2021. Tin tức về phiên toà được Bộ trưởng Ngoại giao Canada Marc Garneau cho biết hôm thứ Tư ngày 17/3/2021 qua email. Vụ bắt giữ hai công dân Canada được coi là hành động trả đũa của Trung Quốc sau khi Giám đốc điều hành Huawei Meng Wanzhou bị bắt giữ ở Canada theo yêu cầu của cơ quan thực thi pháp luật Hoa Kỳ.

Trung Quốc có kế hoạch yêu cầu Mỹ rút lại các chính sách của Trump trong hội đàm song phương ở Alaska

Theo những nguồn tin được cho là có hiểu biết về kế hoạch của Trung Quốc cho cuộc họp Alaska, Ủy viên Bộ Chính trị Dương Khiết Trì và Bộ trưởng Ngoại giao Trung Quốc Vương Nghị dự định sẽ thúc giục Ngoại trưởng Antony Blinken và cố vấn an ninh quốc gia Jake Sullivan bãi bỏ các lệnh trừng phạt và hạn chế đối với các thực thể và cá nhân Trung Quốc do chính quyền Trump đưa ra. Các lệnh trừng phạt mà Trung Quốc muốn đảo ngược bao gồm giới hạn bán hàng của Mỹ cho các công ty Trung Quốc như công ty viễn thông Huawei Technologies Co. và nhà sản xuất chip Semiconductor Manufacturing International Corp.; hạn chế thị thực đối với các đảng viên Đảng Cộng sản, sinh viên Trung Quốc và các nhà báo truyền thông nhà nước; và đóng cửa Lãnh sự quán Trung Quốc tại Houston. Bắc Kinh đã trả đũa và nếu phía Mỹ dỡ bỏ hoặc nói lỏng các lệnh trừng phạt và hạn chế trên, Trung Quốc sẽ xem xét loại bỏ các biện pháp đối phó của riêng mình.

Các quan chức Trung Quốc cũng có kế hoạch đề xuất tái thiết lập các cuộc gặp cấp cao thường xuyên giữa hai bên và lên lịch cho cuộc họp thượng đỉnh trực tuyến giữa nhà lãnh đạo Trung Quốc Tập Cận Bình và Tổng thống Mỹ Biden vào tháng 4 trong một hội nghị toàn cầu về biến đổi khí hậu.

Dương Khiết Trì và Vương Nghị được cho là có kế hoạch đề xuất một khuôn khổ mới để thiết lập các cuộc họp định kỳ, hàng năm giữa Trung Quốc và Mỹ nhằm khắc phục những khác biệt trong kinh tế, thương mại, an ninh và các lĩnh vực khác.

Xem thêm:

The Wall Street Journal ngày 17/3/2021: [China Plans to Ask US to Roll Back Trump Policies in Alaska Meeting - WSJ](#). Một bản PDF được lưu trữ [ở đây](#).

Phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc: Cuộc gặp tiềm năng Tập-Biden sẽ không nằm trong chương trình nghị sự đối thoại “chiến lược cấp cao” tại Alaska

Tại cuộc họp báo thường kỳ hôm thứ Năm ngày 18/3/2021, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Triệu Lập Kiên cho biết vấn đề về một cuộc gặp tiềm năng giữa Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình và Tổng thống Mỹ Joe Biden sẽ không có trong chương trình nghị sự tại cuộc đàm phán Trung-Mỹ ở Alaska vào lúc này. Nhưng trong cuộc đối thoại đó, cả hai bên có thể thảo luận về bất kỳ vấn đề nào có lợi ích chung, bao gồm cả đề xuất về những cuộc trao đổi cấp cao.

Xuyên suốt các phát ngôn của các quan chức ngoại giao và truyền thông Trung Quốc, hội đàm Alaska được nhìn nhận như một cuộc đối thoại chiến lược cấp cao.

Xem thêm:

Reuters ngày 18/3/2021: [China says topic of potential Xi-Biden meeting not on agenda at Alaska talks](#)

Bộ Ngoại giao Trung Quốc ngày 18/3/2021: [Foreign Ministry Spokesperson Zhao Lijian's Regular Press Conference on March 18, 2021](#)

Đại sứ Trung Quốc tại Mỹ: Trung Quốc sẽ không thỏa hiệp về lợi ích cốt lõi tại đối thoại song phương Alaska

Đối với các vấn đề liên quan đến lợi ích cốt lõi của Trung Quốc, Trung Quốc không có chỗ để lùi bước. Lập trường này sẽ được thể hiện rõ ràng trong các cuộc đối thoại, ông Thôi Thiên Khải nói với các phóng viên Trung Quốc tại một cuộc họp báo một ngày trước đối thoại song phương Mỹ - Trung ở Anchorage, một thành phố trong tiểu bang Alaska của Hoa Kỳ.

Thôi Thiên Khải nói thêm rằng hầu hết các quốc gia, bao gồm một số đồng minh của Hoa Kỳ ở châu Á, thực sự có một số nghi ngờ và lo ngại về các chính sách của Hoa Kỳ. Thứ nhất, liệu Hoa Kỳ sẽ là một bên liên quan có trách nhiệm trong các vấn đề toàn cầu? Thứ hai, liệu Hoa Kỳ sẽ quay trở lại với cam kết bền vững và đóng góp cho hợp tác đa phương? Thứ ba, Hoa Kỳ có sẵn sàng tôn trọng lợi ích của các nước khác và lắng nghe đến giọng nói của họ?

Ông nói rằng những lo ngại này đang nằm trong lòng nhiều quốc gia trên thế giới, bao gồm cả các đồng minh của Hoa Kỳ, nhưng một số quốc gia không nói ra điều đó trước công chúng. "Họ hy vọng rằng Hoa Kỳ sẽ hiểu mối quan tâm của các nước khác."

Xem thêm:

Tân Hoa Xã ngày 18/3/2021: [China will not compromise on core interests at Anchorage dialogue: ambassador - Xinhua | English.news.cn](#)

Ngoại trưởng Nga thăm Trung Quốc ngay sau hội đàm song phương Mỹ - Trung. Nga sẵn sàng cho điều tồi tệ nhất trong quan hệ Nga - Mỹ

Cũng tại cuộc họp báo hôm thứ Năm ngày 18/3/2021, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Triệu Lập Kiên cho biết Ngoại trưởng Nga Lavrov sẽ thăm Trung Quốc từ ngày 22 đến 23/3/2021 theo lời mời của Bộ trưởng Ngoại giao Trung Quốc Vương Nghị. Ông Triệu nói với tư cách là đối tác chiến lược toàn diện, Trung Quốc và Nga duy trì mối quan hệ tương tác chặt chẽ

giữa các ngoại trưởng là điều quan trọng để đưa quan hệ song phương về phía trước. Năm nay đánh dấu kỷ niệm 20 năm Hiệp ước láng giềng hữu nghị và hợp tác hữu nghị giữa Trung Quốc và Nga. Trong bối cảnh đó, hai bên cần tăng cường trao đổi thông tin để tạo nền tảng cho sự phát triển quan hệ hai nước. Hai bên sẽ có cuộc hội đàm trao đổi các ghi nhận của hai bên về mối quan hệ song phương và các cuộc trao đổi cấp cao gần đây, đồng thời chia sẻ ý kiến về các vấn đề quốc tế và khu vực cùng quan tâm.

Khi được hỏi về khả năng xảy ra một cuộc Chiến tranh Lạnh mới giữa Hoa Kỳ và Nga sau khi Tổng thống Mỹ Joe Biden cáo buộc Tổng thống Nga Vladimir Putin là “kẻ giết người”, Điện Kremlin hôm thứ Sáu cho biết Moscow luôn hy vọng điều tốt nhất nhưng đồng thời chuẩn bị cho điều tồi tệ nhất. Dù vậy, Putin vẫn đề xuất về một cuộc hội đàm giữa hai bên và bất kỳ lúc nào thuận tiện cho Biden, Người phát ngôn điện Kremlin nói.

Xem thêm:

Bộ Ngoại giao Trung Quốc ngày 18/3/2021: [Foreign Ministry Spokesperson Zhao Lijian's Regular Press Conference on March 18, 2021](#)

Reuters ngày 19/3/2021: [Kremlin, on possible new Cold War, says: we always hope for best but prepare for worst](#)

V- HỘI ĐÀM SONG PHƯƠNG MỸ - TRUNG TẠI ALASKA

Ngoại trưởng Blinken nêu những vấn đề cụ thể sẽ trao đổi với Trung Quốc. Biển Đông không được nhắc đến một cách trực tiếp

Trong buổi họp báo trước đó một tuần tại Nhà Trắng, Cố vấn An ninh Quốc gia Mỹ Jake Sullivan cho biết chiến lược cơ bản của Mỹ đối với Trung Quốc là thiết lập một vị thế mạnh mẽ ngay từ đầu, và họ sẽ tham gia hội đàm với các đại diện cấp cao của Trung Quốc từ tư thế của sức mạnh.

Các cuộc hội đàm song phương dự kiến kéo dài hai ngày ở Alaska giữa các quan chức cấp cao của Hoa Kỳ và Trung Quốc đã bắt đầu bằng những lời chỉ trích lẫn nhau công khai trước ống kính truyền thông. Ngoại trưởng Hoa Kỳ Antony Blinken mở đầu với phát biểu rằng chính quyền Biden cam kết lãnh đạo bằng dân chủ và củng cố trật tự quốc tế dựa trên luật lệ, một khái niệm mà ông cho rằng có tính cụ thể chứ không trừu tượng. Blinken đã nêu ra những vấn đề Hoa Kỳ quan ngại về Trung Quốc, bao gồm vấn đề Tân Cương, Hồng Kông, Đài Loan, các cuộc tấn công mạng vào Mỹ, và cưỡng ép kinh tế đối với các đồng minh của Mỹ. Blinken nói rằng các hành động của Trung Quốc trong mỗi một vấn đề này đều đe dọa sự ổn định toàn cầu.

Phản bác lại Blinken, ông Dương Khiết Trì đã có một tuyên bố dài 15', phá vỡ thỏa thuận không nói quá hai phút, bác bỏ cáo buộc của Hoa Kỳ và nói rằng Hoa Kỳ không "đại diện cho dư luận quốc tế và thế giới phương Tây cũng vậy". Dương Khiết Trì cáo buộc Hoa Kỳ can thiệp vào các vấn đề nội bộ của Trung Quốc trong khi bản thân Mỹ đang có một nền dân chủ bấp bênh, đối xử tồi tệ với thiểu số, sử dụng lực lượng quân sự và quyền bá chủ tài chính của mình để thực hiện quyền tài phán dài hạn và đàn áp các nước khác; lạm dụng khái niệm "an ninh quốc gia" để cản trở giao thương bình thường và kích động một số quốc gia tấn công Trung Quốc.

Ông Blinken đã đáp lại rằng mặc dù Hoa Kỳ "không hoàn hảo", nhưng Hoa Kỳ đối phó với những thách thức của mình một cách cởi mở. Hoa Kỳ không cố gắng phớt lờ chúng, không cố gắng giả vờ như chúng không tồn tại, không cố gắng quét chúng đi giấu dưới tấm thảm."

Ngay sau đó, khi các phóng viên đang được dẫn ra khỏi phòng, Bộ trưởng Ngoại giao Trung Quốc Vương Nghị đã đề nghị họ đợi và phản đối các bình luận của phía Mỹ, vẫy tay và nói rằng các quan chức Mỹ đang nói một cách trịch thượng. Còn Dương Khiết Trì cảnh cáo rằng *"History will prove that if you use cutthroat competition to suppress China, you will be the one to suffer in the end."*

Chứng kiến diễn biến hai bên, nhiều cư dân mạng trên phương tiện truyền thông xã hội của Trung Quốc khen ngợi các quan chức Trung Quốc đang làm tốt công việc ở Alaska và phía Hoa Kỳ thiếu sự chân thành.

Tuy nhiên, các cuộc thảo luận kín sau đó lại trở nên "thực chất, nghiêm túc và trực tiếp", theo báo *South China Morning Post* và *Reuters* dẫn lời một quan chức cấp cao của Hoa Kỳ. "Cuộc trò chuyện sau đó thực chất, nghiêm túc và trực tiếp. Trên thực tế, cuộc thảo luận đã kéo dài hơn hai tiếng dự định. Chúng tôi đã sử dụng cuộc thảo luận đúng theo kế hoạch, đó là vạch ra các lợi ích và ưu tiên của mình, và chúng tôi cũng nhận được điều tương tự từ phía Trung Quốc.

Một số tờ báo Việt Nam đưa tin phía Mỹ đã nhắc trực tiếp đến Biển Đông như một vấn đề cụ thể sẽ trao đổi với Trung Quốc. Tuy nhiên, trong toàn văn tường thuật của Bộ Ngoại giao Mỹ cũng như các báo cáo của truyền thông quốc tế, vấn đề Biển Đông đã không được Blinken đề cập một cách trực tiếp trong danh sách các vấn đề cụ thể mà ông nói sẽ thẳng thắn đưa ra với phía Trung Quốc. Từ "Biển Đông" cũng không được nhắc đến trong toàn bộ cuộc trao đổi hai bên trước giới báo chí hay qua những thông tin được tiết lộ từ cuộc họp kín hai bên, mặc dù phía Mỹ nhấn mạnh một trật tự dựa trên luật lệ, và phía Trung Quốc nhắc đến việc tuân thủ Hiến chương Liên Hợp Quốc.

Ở đây, chúng tôi chỉ muốn truyền tải thông tin một cách chính xác và vẫn còn quá sớm để có thể diễn giải điều gì từ một mảnh ghép. Chúng ta cùng chờ diễn biến ngày hội đàm cuối cùng.

The Wall Street Journal dẫn lời các quan chức Hoa Kỳ cho biết các quan chức cấp cao của Hoa Kỳ và Trung Quốc không có kế hoạch đưa ra một tuyên bố chung sau cuộc đàm phán, và họ sẽ không dùng bữa cùng nhau giữa các cuộc họp chiều và đêm thứ Năm do đại dịch COVID-19.

Xem thêm:

Nhà Trắng ngày 12/3/2021: [Press Briefing by Press Secretary Jen Psaki and National Security Advisor Jake Sullivan, March 12, 2021](#)

[Xem thước phim ghi lại gần đây đủ buổi họp báo trước Hội đàm song phương](#)

Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ ngày 18/3/2021: [Secretary Antony J. Blinken, National Security Advisor Jake Sullivan, Chinese Director of the Office of the Central Commission for Foreign Affairs Yang Jiechi And Chinese State Councilor Wang Yi At the Top of Their Meeting - United States Department of State](#)

The Wall Street Journal ngày 18/3/2021: [China, U.S. Trade Barbs at First High-Level Talks Under Biden](#). Một bản PDF được lưu trữ [ở đây](#).

Reuters ngày 19/3/2021: [Top American, Chinese diplomats clash publicly at start of first talks of Biden presidency](#)

South China Morning Post ngày 19/3/2021: [Alaska summit turns civil after fiery start, but no room for hosted dinner](#)

Nội dung các cuộc họp kín hai bên, theo bản ghi của hai bên và tường thuật của phóng viên

Cố vấn an ninh quốc gia Nhà Trắng Jake Sullivan nói với các phóng viên ngay sau khi phái đoàn Trung Quốc rời khỏi phòng họp của khách sạn: “Chúng tôi đã dự kiến sẽ có những cuộc trao đổi trực tiếp và cứng rắn về một loạt các vấn đề, và chúng tôi đã làm được những gì chúng tôi muốn.”

Ngoại trưởng Hoa Kỳ Antony Blinken cho biết ông không ngạc nhiên khi Hoa Kỳ nhận được phản ứng từ Trung Quốc sau khi nước này đưa ra cáo buộc về việc Trung Quốc vi phạm nhân quyền ở Tân Cương, Tây Tạng và Hồng Kông cũng như các cuộc tấn công mạng và gây áp lực lên Đài Loan.

Nhưng Blinken cho biết hai bên cũng có những lợi ích đan xen về Iran, Triều Tiên, Afghanistan và biến đổi khí hậu, và rằng Hoa Kỳ đã hoàn thành những gì họ phải làm trong các cuộc họp.

“Về kinh tế, thương mại, công nghệ, chúng tôi đã nói với các đối tác rằng chúng tôi đang xem xét các vấn đề này trong sự tham vấn chặt chẽ với Quốc hội, với các đồng minh và đối tác của

chúng tôi, và chúng tôi sẽ tiến hành theo cách bảo vệ đầy đủ và nâng cao lợi ích của công nhân và doanh nghiệp của chúng tôi,” Blinken nói.

Cố vấn Sullivan nói sẽ tiếp tục làm việc với Trung Quốc trong tương lai, và Mỹ cũng sẽ tiếp tục tham khảo ý kiến các đồng minh và đối tác về chặng đường phía trước và tất nhiên, về các vấn đề từ Iran đến Afghanistan.

Phái đoàn Trung Quốc rời khách sạn mà không nói chuyện với các phóng viên, nhưng nhà ngoại giao hàng đầu của Trung Quốc Dương Khiết Trì sau đó nói với mạng truyền hình *CGTN* của Trung Quốc rằng các cuộc thảo luận đã mang tính xây dựng, thẳng thắn và hữu ích, “nhưng tất nhiên, vẫn có những khác biệt”.

Ông Dương nói: “Trung Quốc sẽ bảo vệ vững chắc chủ quyền, an ninh và phát triển quốc gia.”

Ủy viên Quốc vụ Trung Quốc Vương Nghị, người tham gia các cuộc họp, được đài truyền hình nhà nước Trung Quốc trích dẫn nói rằng họ đã nói với phía Hoa Kỳ rằng chủ quyền của Trung Quốc là vấn đề nguyên tắc và không được đánh giá thấp quyết tâm bảo vệ chủ quyền của Bắc Kinh.

Tân Hoa Xã công bố bản ghi rất dài nội dung các cuộc họp. Bên cạnh việc bày tỏ lập trường không đổi phản ứng trước những chỉ trích của phía Mỹ, bản ghi cũng ghi nhận một số vấn đề mà hai bên đồng thuận. Bản ghi nói rằng hai bên đã nhất trí tuân theo tinh thần của cuộc điện đàm Tập-Biden vào ngày 11/2/2021 để duy trì đối thoại và liên lạc nhằm ngăn chặn xung đột và đối đầu, thúc đẩy sự phát triển ổn định và ổn định của các mối quan hệ Trung Quốc-Hoa Kỳ.

Bản ghi của Tân Hoa Xã nói rằng cả hai bên đều bày tỏ hy vọng sẽ tiếp tục loại hình liên lạc chiến lược cấp cao như vậy. Hai bên cho biết sẽ đẩy mạnh phối hợp và tham vấn về các hoạt động trong khuôn khổ đa phương như Nhóm G20 và Hợp tác kinh tế châu Á - Thái Bình Dương.

Hai bên cam kết tăng cường đối thoại và hợp tác trong lĩnh vực biến đổi khí hậu và nhất trí thành lập nhóm công tác chung về biến đổi khí hậu.

Hai bên cũng trao đổi quan điểm về một loạt chủ đề khác, bao gồm kinh tế và thương mại, quân sự, thực thi pháp luật, văn hóa, y tế, an ninh mạng, biến đổi khí hậu, vấn đề hạt nhân Iran, Afghanistan, Bán đảo Triều Tiên và Myanmar, đồng thời nhất trí duy trì và tăng cường giao tiếp và phối hợp.

Xem thêm:

Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ ngày 19/3/2021: [Secretary Antony J. Blinken and National Security Advisor Jake Sullivan Statements to the Press](#)

Bộ Ngoại giao Trung Quốc ngày 20/3/2021: [杨洁篪、王毅同布林肯、沙利文举行中美高层战略对话— 中华人民共和国外交部](#)

Tân Hoa Xã ngày 20/3/2021: [China, US hold timely, helpful high-level strategic dialogue](#)

Reuters ngày 20/3/2021: ['Tough' U.S.-China talks signal rocky start to relations under Biden](#)

The Straits Times ngày 20/3/2021: [US, China conclude 'tough' talks in Alaska, acknowledge deep-seated differences](#)

Phân tích/Bình luận

Phạm Sỹ Thành: Đọc hiểu thông điệp của Trung Quốc từ Alaska

Truyền thông đang kể về cuộc gặp đầu tiên giữa những người phụ trách công tác đối ngoại cấp cao giữa Mỹ và Trung Quốc tại Alaska bằng những cụm từ như "phi ngoại giao", "ngoại giao bất quy tắc", "ăn miếng trả miếng", "cãi vã" v.v. Nhưng việc chú ý đến cách thức mà bỏ quên các mục đích của cách thức đó không phải là cách đúng để đọc hiểu các cảnh huống ngoại giao.

Trước cuộc gặp một ngày, Mỹ đã chính thức trừng phạt 24 quan chức Trung Quốc do liên quan đến luật bầu cử mới ở Hong Kong, một cách thử phản ứng giống như Trung Quốc đã tuyên bố trừng phạt 18 quan chức cấp cao của Mỹ vào ngày đầu tiên chính quyền mới ở Mỹ lên. Trung Quốc có thể lựa chọn im lặng giống như Mỹ đã làm, cũng có thể lựa chọn hủy bỏ cuộc gặp Alaska như một nguồn tin cấp cao đã tiết lộ. Nhưng phái đoàn của Dương Khiết Trì vẫn đến Mỹ, bởi không ở đâu truyền thông lại ồn ào và có sức lan tỏa như ở Mỹ. Nói cách khác, Trung Quốc đã đến Mỹ để có một nơi đưa đi thông điệp mà mình cần phát đi tốt hơn cả. Vậy thông điệp đó nhắm đến ai. Có ba nhóm chủ yếu (i) Mỹ, (ii) đồng minh của Mỹ, và (iii) nội bộ Trung Quốc. Ngoại giao lần này phục vụ cả đối ngoại và đối nội.

1. Đối với Mỹ, thông điệp rõ ràng nhất là đòi hỏi một mối quan hệ ngang hàng dựa trên niềm tin rằng Trung Quốc có đủ thực lực và cả kinh nghiệm trong 5 năm qua để vượt qua sức ép từ Mỹ. Mặc dù cả Dương Khiết Trì và Vương Nghị đều phàn nàn rằng việc ra tuyên bố trừng phạt với Trung Quốc ngay trước khi phái đoàn nước này đến Mỹ không phải là cách hay để "tổ chức một sự kiện và chào đón khách", nhưng cả hai cũng đồng thời truyền đạt thông điệp từ Tập Cận Bình rằng Trung Quốc không muốn đối đầu, không muốn có mâu thuẫn mà chỉ muốn tìm kiếm sự hợp tác với Mỹ. Một cách tuyên bố rằng Trung Quốc không phải bên khiêu chiến. Nhưng với mỗi chỉ trích của Mỹ, Dương Khiết Trì đều đưa ra một phản bác tương ứng. Và quan trọng hơn cả, một câu của Dương Khiết Trì được lan truyền trên các mạng xã hội của Trung Quốc rằng "Mỹ luôn muốn hành xử với tư thế bề trên, nhưng Trung Quốc không chấp nhận điều đó". Trong chuyến

thăm năm 2012 sang Mỹ, ông Tập Cận Bình khi đó là phó chủ tịch nước đã đề xuất một "quan hệ nước lớn kiểu mới" với Obama, nhưng ý tưởng này đã bị bác bỏ, thậm chí trong các vòng đàm phán chiến lược giữa hai bên cũng không nhắc đến cụm từ này. Bây giờ có thể là thời điểm để Trung Quốc nhắc lại lập trường này.

Báo chí đưa tin thú vị rằng sau khi kết thúc bài phát biểu gay gắt 15 phút, Dương Khiết Trì vừa mỉm cười vừa nói bằng tiếng Anh “đây là một bài kiểm tra cho phiên dịch”. Nó cũng có thể được hiểu thành: hy vọng các ngài hiểu chính xác những gì tôi vừa nói.

2. Đối với đồng minh và các nước thân cận với Mỹ. Những phản nản về chính sách ngoại giao quyết đoán của Trung Quốc ngày càng trở thành một trạng thái "bình thường mới". Quan sát cuộc gặp Alaska có thể thấy, mục đích của Trung Quốc là nói với các đồng minh của Mỹ rằng nước này sẽ không nhân nhượng trước các nước khác sau khi đã (tìm cách) xác lập quan hệ ngang bằng với Mỹ.

3. Đối với công chúng trong nước. Bất kỳ sự thể hiện "nhu nhược" hoặc "nhượng bộ" nào trong đối ngoại đều có thể bị diễn giải là thừa nhận sai lầm của đường lối "chiến lang" và do đó sẽ làm giảm quyền lực của lãnh đạo cấp cao. Mặc dù có nhiều cải thiện về hình ảnh ở các nước đang phát triển, mặc dù kinh tế Trung Quốc vẫn đứng vững và đất nước đã vượt qua Covid-19 thành công hơn bất kỳ nền kinh tế OECD nào, những nghi ngờ ngầm về sai lầm trong cách thể hiện quyết đoán của lãnh đạo vẫn tồn tại trong nội bộ những nhóm lãnh đạo có quan điểm gần với đường lối của Đặng Tiểu Bình thời kỳ trước. Vì vậy, mục đích của công tác chính trị và đối ngoại là củng cố tính chính danh của các quan điểm quyết đoán. Không phải ngẫu nhiên mà vào cuộc học tập tập thể cuối cùng của năm 2020 dành cho các ủy viên Bộ Chính trị, chủ đề được lựa chọn là "Tình hình an ninh trong thời kỳ mới". Trong bài tóm tắt quan điểm của Tập Cận Bình tại đó 10 vấn đề an ninh lớn nhất đã được đưa ra, trong đó xếp hàng đầu là an ninh chính trị, liên quan đến sự tin tưởng tuyệt đối vào cách quản trị của lãnh đạo và đề cao sự trung thành.

Một điểm đáng chú ý là trong khi Mỹ cố gắng "bình thường hóa" cuộc gặp này, thậm chí phát ngôn Nhà Trắng cũng thẳng thắn cho rằng đó chỉ là một cuộc tiếp xúc thông thường thì truyền thông Trung Quốc đều cho rằng đây là một cuộc đối thoại chiến lược cấp cao. Bằng cách mô tả đó, truyền thông muốn nói với công chúng Trung Quốc về tính chính thống, tầm quan trọng của các phát ngôn mà phía Trung Quốc đưa ra là không thể xem nhẹ.

4. Ngoại giao chiến lang. Đặc điểm mới trong chính sách đối ngoại của Trung Quốc không phải là giấu mình chờ thời mà là thay đổi cách nhận thức về Trung Quốc và tạo ảnh hưởng một cách lâu dài. Để đạt được điều này, hai nhóm chính sách được kết hợp song song mà chúng ta vẫn biết dưới tên gọi "ngoại giao chiến lang". Đó là (i) thay đổi cách diễn ngôn về Trung Quốc và (ii) triển khai ngoại giao trừng phạt/khen thưởng.

Để thay đổi cách các nước khác nói về Trung Quốc, các nhà ngoại giao của Trung Quốc đã đẩy mạnh cách diễn ngôn của mình ở mọi diễn đàn, mọi cấp độ, mọi cách thức. Nhưng dựa trên ba trụ cột chính là (1) chiến tranh thông tin, (2) chiến tranh tâm lý và (3) chiến tranh pháp lý.

Trung Quốc tuyên bố với chính phủ và công chúng nước ngoài rằng việc cản trở việc theo đuổi lợi ích của Bắc Kinh là không thể và không mong muốn. Ngoại giao “chiến lang” có thể làm xấu hình ảnh của Trung Quốc, nhưng nó phục vụ mục tiêu là duy trì nhận thức về sự phụ thuộc và tính không thể tránh khỏi. Bên cạnh đó, Trung Quốc cũng sử dụng ngày càng nhiều và linh hoạt các kênh truyền thông phương Tây để khẳng định các lợi ích và kể các câu chuyện của Trung Quốc ở nước ngoài.

Trong bài tổng kết công tác ngoại giao năm 2020, ngoại trưởng Vương Nghị đã không ngần ngại bảo vệ chính sách "ngoại giao chiến lang" khi tuyên bố Trung Quốc đối xử với "bạn bè bằng lòng hiếu khách và đối tác bằng sự hợp tác" nhưng cũng "chiến đấu chống lại những kẻ xấu xa"¹.

Tại Alaska, một hoạt động ngoại giao như vậy đã diễn ra, trong bài thăm dò của Mỹ, Trung Quốc đã giành được quyền chủ động. Đừng nghĩ rằng cuộc gặp không có kết quả. Trung Quốc đã có được điều họ cần.

TS. Phạm Sỹ Thành là Giám đốc Chương trình Nghiên cứu Chiến lược Mekong - Trung Quốc.

Mikio Sugeno và Tetsushi Takahashi: Trung Quốc coi hội đàm ở Alaska như cột mốc 120 năm trời dậy

Sau cuộc hội đàm Mỹ - Trung tại Alaska, *People's Daily* đăng hình ghép để so sánh sự kiện này với buổi ký một hiệp ước từ thời nhà Thanh. Năm 1901, nhà Thanh của Trung Quốc phải ký Hiệp ước Tân Sửu, hay còn gọi là Nghị định thư Bắc Kinh, với liên minh gồm 8 quốc gia. Theo các điều khoản của thỏa thuận mà Bắc Kinh coi là bất công, nhà Thanh buộc phải trả các khoản bồi thường lớn sau phong trào Nghĩa Hòa Đoàn, cuối cùng dẫn đến triều đại sụp đổ. Việc ký kết Hiệp ước Tân Sửu bị coi là chương muốn quên nhất trong lịch sử Trung Quốc. Nhưng giờ đây, nơi từng bị các cường quốc phương Tây "xâu xé" cách đây 120 năm đã trở lại đầy khí thế, theo hai tác giả lần lượt là là trưởng văn phòng tạp chí *Nikkei Asia* tại Washington và Trung Quốc.

Cảnh nhà ngoại giao hàng đầu Bắc Kinh Dương Khiết Trì "khẩu chiến" với Ngoại trưởng Mỹ Antony Blinken trong cuộc hội đàm tại thành phố Anchorage, bang Alaska, Mỹ, được phát lại nhiều lần trên các kênh truyền thông nhà nước Trung Quốc. Thông điệp của Ủy viên Bộ Chính trị Trung Quốc rất rõ ràng. Đó là chính quyền dưới sự dẫn dắt của Chủ tịch Tập Cận Bình đã

¹ 王毅国务委员兼外长就2020年国际形势和外交工作接受新华社和中央广播电视总台联合采访

kiềm chế Covid-19 thành công, hệ thống của họ ưu việt hơn nền dân chủ kiểu Mỹ, vốn đã thất bại đau đớn trước đại dịch.

Những phát ngôn đầy tự tin của ông Dương được đánh giá là minh chứng cho thay đổi cơ bản trong quan hệ Mỹ - Trung, điều mà Bắc Kinh đã kiên nhẫn chờ đợi suốt 120 năm qua. Chuyến đi vượt 6.000 km đến đất Mỹ của quan chức này, cùng Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị, dường như hoàn hảo cho lễ kỷ niệm 100 năm thành lập đảng Cộng sản Trung Quốc năm nay.

Xem thêm:

Nikkei Asia ngày 21/3/2021: [China marks 120-year comeback with fireworks in Alaska](#)

Bản dịch tiếng Việt của VnExpress: [Trung Quốc coi hội đàm ở Alaska như cột mốc 120 năm trời đây](#)

Financial Times: Một hội nghị đáng ngờ không tín hiệu có thể thiết lập lại quan hệ Mỹ - Trung lạnh giá

Sau cuộc họp, Dương Khiết Trì phía Trung Quốc cho biết hai bên đã tổ chức các cuộc thảo luận thẳng thắn nhưng "mang tính xây dựng". Ngoại trưởng Mỹ thì nói rằng họ đã có các cuộc đàm phán thẳng thắn về các vấn đề như Iran và Triều Tiên, cho thấy hai bên có nhiều cuộc trao đổi riêng tư thực chất hơn.

Nhưng giọng điệu tổng thể cho thấy rằng chính quyền Biden không có ý định nhấn nút "thiết lập lại" như Trung Quốc đã hy vọng và quan hệ khó có thể cải thiện trong thời gian tới, theo tổng kết của Financial Times cùng với phỏng vấn một số học giả Mỹ.

Stephanie Segal thuộc Trung tâm Nghiên cứu Chiến lược và Quốc tế cho biết, thậm chí có khả năng Bắc Kinh sẽ phải đối mặt với khoảng thời gian khó khăn hơn dưới thời Biden vì Biden nhấn mạnh vấn đề nhân quyền hơn so với Trump, coi nhân quyền là ưu tiên hàng đầu. Giữa các bộ phận trong chính quyền có tính thống nhất hơn so với chính quyền Trump.

Nhiều chuyên gia đã đặt câu hỏi liệu phong cách đối đầu mà Trump sử dụng sẽ biến mất dưới thời Biden hay vẫn được duy trì?

Hội nghị song phương Mỹ - Trung ở Alaska cho thấy mối quan hệ Mỹ - Trung đã căn bản thay đổi. Việc trở lại nguyên trạng sẽ không xảy ra, theo Lindsay Gorman tại Quỹ Marshall Đức.

Xem thêm:

Financial Times ngày 20/3/2021: [Bitter summit shows no reset in chilly US-China relations](#). Một bản PDF được lưu trữ [ở đây](#).

VI- CHUYỂN ĐỘNG ẨM ĐỘ DƯƠNG - THÁI BÌNH DƯƠNG

Anh công bố báo cáo Đánh giá tổng hợp về An ninh, Quốc phòng, Phát triển và Chính sách Đối ngoại, với Ẩn Độ Dương - Thái Bình Dương là trọng tâm

Hôm 16/03/2021, Anh công bố chiến lược đối ngoại, phát triển, an ninh, quốc phòng mới. Báo cáo chiến lược mới của nước Anh mang tên “Integrated Review: Global Britain in a competitive age - The Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy”, dài 100 trang, gọi Ẩn Độ Dương - Thái Bình Dương là một khu vực “đang ngày càng trở thành trung tâm địa chính trị của thế giới”. Theo ghi nhận của *Reuters*, tăng cường hợp tác với các đồng minh đối tác trong khu vực để kiềm chế Trung Quốc là một trung tâm trong chiến lược mới của Luân Đôn. Nhật Bản sẽ có một vai trò then chốt trong chính sách mới của Anh.

Xem thêm:

[Toàn văn báo cáo](#)

RFI Tiếng Việt ngày 16/3/2021: [Anh công bố chiến lược đối ngoại mới, với "Ẩn Độ-Thái Bình Dương" là trọng tâm](#)

The Sunday Times ngày 16/3/2021: [UK plans tighter security to allow trade with ‘biggest threat’ China](#). Một bản PDF được lưu trữ ở đây.

Politico ngày 16/3/2021: [Japan a key player in UK’s tilt to the Indo-Pacific](#)

Politico ngày 16/3/2021: [Boris Johnson: Global Britain blueprint not a ‘vainglorious gesture’](#)

James Crabtree: [In Defense of Boris Johnson's Post-Brexit 'Tilt' to Asia](#)

Rana Mitter: [Boris Johnson is testing China with Britain’s foreign policy ambiguities](#)

Tổng thư ký NATO kêu gọi Mỹ và EU hàn gắn liên minh để chặn Trung Quốc “bắt nạt các nước trên thế giới”

Trong bài phát biểu tại Ủy ban Đối ngoại của Nghị viện Châu Âu và tiểu ban về An ninh và Quốc phòng ngày 15/3/2021, ông Jens Stoltenberg đã miêu tả hành vi của Trung Quốc là “phá hoại rule of law” và ông hoan nghênh “cam kết rõ ràng của Tổng thống Biden trong việc xây dựng lại các liên minh và củng cố NATO”.

Người đứng đầu Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (Nato) nói rằng Hoa Kỳ và Liên minh châu Âu phải nhanh chóng hàn gắn mối quan hệ liên minh, hợp tác với các đối tác ở khu vực

châu Á - Thái Bình Dương để đối phó với sự trỗi dậy của một Trung Quốc “hung hăng hơn” và chặn nước này bắt nạt các nước trên thế giới.

Xem thêm:

NATO ngày 15/3/2021: [Opening remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg at the European Parliament's committee on Foreign Affairs \(AFET\) and sub-committee on Security and Defence \(SEDE\)](#)

South China Morning Post ngày 15/3/2021: [Nato chief urges US, EU to mend alliance to stop China 'bullying countries all over the world'](#)

Thủ tướng Anh sẽ đến thăm Ấn Độ vào cuối tháng 4 như một phần của chính sách xoay về Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương

Thủ tướng Boris Johnson sẽ thăm Ấn Độ vào cuối tháng 4 trong chuyến công du quốc tế lớn đầu tiên của ông sau khi Anh rời Liên minh châu Âu như một phần trong nỗ lực thúc đẩy các cơ hội của Vương quốc Anh trong khu vực, văn phòng của ông cho biết hôm thứ Hai.

Xem thêm:

Reuters ngày 16/3/2021: [UK's Johnson to visit India at end of April as part of policy 'tilt'](#)

Bộ trưởng Ngoại giao Anh: Vương quốc Anh muốn có quan hệ tích cực với Trung Quốc nhưng giá trị phải đặt lên hàng đầu

Bộ trưởng Ngoại giao Anh Dominic Raab hôm thứ Ba ngày 16/3/2021 cho biết Anh muốn có một mối quan hệ tích cực với Trung Quốc nhưng không phải ở cái giá là hy sinh các giá trị của nước này.

“Chúng tôi sẽ không bao giờ giảm bớt hoặc ngừng đứng lên vì các giá trị của mình, bao gồm các giá trị của xã hội mở, dân chủ và nhân quyền,” Raab nói với Sky News.

Xem thêm:

Reuters ngày 16/3/2021: [UK wants positive China links but values come first, says foreign minister](#)

Các đặc phái viên EU đạt thỏa thuận về các lệnh trừng phạt Trung Quốc đầu tiên sau ba thập kỷ

Reuters dẫn lời hai nhà ngoại giao cho biết, Liên minh châu Âu hôm thứ Tư ngày 17/3/2021 đã đồng ý đưa vào danh sách đen các quan chức Trung Quốc vi phạm nhân quyền. Đây là các biện pháp trừng phạt đầu tiên đối với Bắc Kinh kể từ lệnh cấm vận vũ khí của EU vào năm 1989 sau cuộc đàn áp tại Quảng trường Thiên An Môn.

Các đại sứ EU đã thông qua lệnh cấm đi lại và đóng băng tài sản đối với bốn cá nhân và một tổ chức Trung Quốc. Danh tính sẽ chưa được công khai cho đến khi các ngoại trưởng EU chính thức phê duyệt vào ngày 22/3, như một phần của danh sách trừng phạt nhân quyền mới và rộng hơn.

Mặc dù các biện pháp trừng phạt chủ yếu mang tính biểu tượng, nhưng việc thông qua quyết định trừng phạt đánh dấu một sự cứng rắn đáng kể trong chính sách của EU đối với Trung Quốc, nước mà EU đã từng coi là một đối tác thương mại tử tế trong thời gian dài nhưng giờ đây lại coi là kẻ lạm dụng có hệ thống các quyền và tự do cơ bản.

Trung Quốc, như mọi khi, dọa sẽ có các động thái đáp trả.

Xem thêm:

Reuters ngày 17/3/2021: [EU envoys agree first China sanctions in three decades](#)

China Daily ngày 17/3/2021: [EU barking up the wrong tree](#)

Anh triển khai Ủy ban Quốc gia về vấn đề Trung Quốc, điều hành bởi những người có kinh nghiệm kinh doanh ở Trung Quốc

Sứ mệnh của Ủy ban được thiết kế để giúp người dân Vương quốc Anh đưa ra các quyết định sáng suốt liên quan tới Trung Quốc. Trong thời đại thông tin sai lệch và cuộc tranh luận thiếu hiểu biết gia tăng theo cấp số nhân, mục đích của Ủy ban là phân biệt những ồn ào gây nhiễu với thông tin có bằng chứng và cấu trúc tốt, nhấn mạnh những bài bình luận và nghiên cứu chất lượng cao, đồng thời hỗ trợ những người đã hoặc có thể trở thành tài năng hàng đầu của Anh về Trung Quốc.

Nghiên cứu của Bộ Quốc phòng Nhật Bản: Năng lực đẩy lùi Hải quân Hoa Kỳ của Trung Quốc đang dần nâng cao

Trung Quốc đang dần dần nâng cao năng lực quân sự để chống lại các tàu Hải quân Hoa Kỳ ở Tây Thái Bình Dương, theo bản tóm tắt một báo cáo của Viện Nghiên cứu Quốc phòng Quốc gia,

một đơn vị nghiên cứu chính sách của Bộ Quốc phòng Nhật Bản. Bản tóm tắt đề cập đến việc Trung Quốc triển khai tên lửa đạn đạo chống hạm trên bờ biển để đẩy lùi tàu sân bay Mỹ khỏi những vùng biển xung quanh. Các nhà phân tích cho rằng việc triển khai tên lửa đã phá vỡ sự cân bằng quân sự giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc ở "chuỗi đảo đầu tiên".

Toàn văn báo cáo sẽ được công bố vào cuối tháng này.

Xem thêm:

The Japan Times ngày 20/3/2021: [China's ability to push back U.S. Navy has 'steadily improved,' Defense Ministry research arm says](#)

VII- CHUYỂN ĐỘNG ĐÔNG NAM Á VÀ CÁC ĐỐI TÁC

Tàu dân quân biển Trung Quốc ở Bãi Ba Đầu: Phản ứng của các nước

Là một thực thể lớn nhất nằm ở cực Bắc của cụm Sinh Tồn, Bãi Ba Đầu đã từng là thực thể mà Trung Quốc có ý định và đổ quân chiếm đóng vào tháng 3/1992, nhưng sau đó bị Việt Nam phản đối. Cho tới nay, những tấm ảnh vệ tinh cho thấy thực thể không có người ở cũng như không có công trình nào được dựng ở đó. Mặc dù vậy, từ nhiều năm nay, đã có những báo cáo từ một số nhà báo Việt Nam cho thấy Việt Nam nhiều lần âm thầm đấu tranh trên thực địa với tàu Trung Quốc có ý đồ bất thường ở Bãi Ba Đầu.

Câu chuyện phát triển lên một bước mới khi những ngày vừa rồi, Chính phủ Philippines đã có những tuyên bố chính thức, khẳng định Bãi Ba Đầu thuộc vùng đặc quyền kinh tế và do vậy thuộc quyền chủ quyền của Philippines, và yêu cầu tàu cá Trung Quốc rút khỏi Bãi Ba Đầu. Ngoại trưởng Philippines cho biết Philippines đã gửi công hàm phản đối tới Trung Quốc.

Xem thêm:

Dự án Đại Sự Ký Biển Đông ngày 23/3/2021: [Tàu Dân quân biển Trung Quốc ở Bãi Ba Đầu \(Phần 1\)](#)

Cảnh sát biển Philippines xây căn cứ mới ở cửa ngõ Biển Đông

Theo thông báo trên trang Facebook của Cảnh sát biển Philippines ngày 12/3, lực lượng này sẽ xây dựng một căn cứ mới trên đảo Calayan (nằm ở phía bắc Philippines, ở cửa ngõ thông ra Thái Bình Dương của Biển Đông), nhằm “tăng cường khả năng thực thi pháp luật trên biển, an ninh,

an toàn hàng hải, tìm kiếm cứu nạn trên biển ở bắc đảo Luzon, cũng như ở biển Tây Philippines (tức Biển Đông)”.

Tháng 12/2020, một tàu khảo sát Trung Quốc đã đến gần hòn đảo này, xâm phạm vùng đặc quyền kinh tế của Philippines. Theo quân đội Philippines, tàu này thừa nhận họ chỉ đang tìm nơi tránh trú do thời tiết xấu..

Xem thêm:

PNA ngày 12/3/2021: [PCG to build stations in Calayan Island](#)

Hải quân Indonesia nhận chiếc tàu ngầm đầu tiên được chế tạo trong nước

Ngày 17/3, Hải quân Indonesia tiếp nhận tàu ngầm KRI Alugoro thuộc lớp Nagapasa, do Công ty Đóng tàu và Công nghiệp hàng hải Daewoo (DMSE), Hàn Quốc và công ty đóng tàu Indonesia PT PAL phối hợp chế tạo. Đây là tàu ngầm đầu tiên được chế tạo ở Indonesia, cũng như ở Đông Nam Á.

Đây là chiếc tàu ngầm lớp Nagapasa thứ ba của Hải quân Indonesia, theo một hợp đồng trị giá 1,1 tỷ USD được nước này ký với DMSE năm 2011. Hai chiếc tàu trước đó được chế tạo ở Hàn Quốc.

Theo Hải quân Indonesia, tàu Alugoro dài 61,3m, có thể đạt tốc độ 21 hải lý/giờ khi nổi và hoạt động trên 50 ngày trên biển.

Xem thêm:

Naval News ngày 17/3/2021: [First Indonesian-Built Submarine Handed Over To TNI AL](#)

Quan chức Hải quân Malaysia: Các nước ASEAN cần đánh giá lại luật hàng hải để đối phó với Luật Hải cảnh mới của Trung Quốc

Ông Hazrine Mohd Taib, một quan chức cấp cao của lực lượng hải quân Malaysia cho rằng, Malaysia và các nước ASEAN cần đánh giá lại luật hàng hải để đối phó với Luật Hải cảnh mới của Trung Quốc, nhằm đảm bảo ổn định và an ninh ở Biển Đông.

Theo ông, Luật Hải cảnh Trung Quốc cho phép lực lượng này bắn vào tàu nước ngoài, phá hủy các cấu trúc và thực thể trên những khu vực mà Trung Quốc yêu sách, cũng như thực hiện tất cả các biện pháp cần thiết, bao gồm sử dụng vũ khí.

“Tôi nghĩ rằng, trên quan điểm của Malaysia và có thể của cả các quốc gia có yêu sách khác, cần đánh giá lại luật hàng hải hiện hành và các quy trình hoạt động tiêu chuẩn (SOPs) khi hoạt động gần các tàu hải cảnh Trung Quốc”.

“Biển Đông có nguy cơ trở thành một điểm nóng. Do đó, để xử lý những tình huống này, các luật và quy trình hoạt động mới – đặc biệt là cho lực lượng hải quân và cảnh sát biển Malaysia – cần được xem xét lại để chúng ta có thể giảm thiểu tác động của vấn đề và duy trì hiện trạng trong khu vực”.

Xem thêm:

The Malaysian Reserve ngày 17/3/2021: [Asean countries need to review maritime legislation](#)

Tư lệnh Quốc phòng các nước ASEAN cam kết duy trì tự do hàng hải và hàng không ở Biển Đông

Sáng 18-3, Hội nghị Tư lệnh Lực lượng Quốc phòng các nước ASEAN lần thứ 18 (ACDFM-18) được tổ chức theo hình thức trực tuyến, dưới sự chủ trì của chủ nhà Brunei.

Tại Hội nghị, các đại biểu đã trao đổi về tình hình an ninh thế giới, khu vực, đặc biệt là các thách thức an ninh truyền thống và phi truyền thống có ảnh hưởng trực tiếp đến khu vực ASEAN; đánh giá kết quả hợp tác, đề ra định hướng thúc đẩy hợp tác thực chất, hiệu quả trong thời gian tới giữa quân đội các nước ASEAN.

Tuyên bố chung của hội nghị đã nhấn mạnh cam kết của các nước ASEAN trong việc tiếp tục duy trì hòa bình, an ninh, ổn định, an toàn, tự do hàng hải và hàng không ở Biển Đông, đồng thời tăng cường xây dựng lòng tin, thực thi đầy đủ, hiệu quả Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC) và sớm hoàn tất Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC) hiệu quả, thực chất, phù hợp với luật pháp quốc tế, bao gồm Công ước của Liên hiệp quốc về Luật Biển năm 1982.

Xem thêm:

Người Lao Động ngày 18/3/2021: [Tư lệnh Quốc phòng các nước ASEAN cam kết duy trì tự do hàng hải và hàng không ở Biển Đông](#)

Phân tích/Bình luận

Dewi Fortuna Anwar: Đông Nam Á muốn gì từ chính quyền Biden

Trong bài viết trên tờ East Asia Forum Quarterly, học giả người Indonesia cho rằng, trong bối cảnh sự không tin tưởng của Đông Nam Á với Trung Quốc ngày một gia tăng, các nước Đông Nam Á sẽ hoan nghênh một chính sách can dự hơn của Mỹ trong khu vực.

Tác giả cho rằng, các nước ASEAN muốn có nhiều đầu tư và các nguồn tài chính khác từ Mỹ. Phần lớn các nước cũng muốn Mỹ can dự sâu hơn giúp phục hồi dân chủ ở Myanmar, tránh làm gia tăng sự mất ổn định trong khu vực, dẫn tới việc làm tổn hại đến thống nhất và vai trò trung tâm của ASEAN. Tuy vậy, mục tiêu “hồi sinh dân chủ” của Biden sẽ nhận phản ứng trái chiều.

Tuy vậy, chính quyền Biden cũng phải đối mặt với sự hoài nghi. Các thách thức nội bộ có thể làm giảm khả năng của Mỹ trong việc đáp ứng các kỳ vọng của khu vực. Chính quyền Biden cũng có thể hạn chế số lượng chiến dịch tự do hàng hải (FONOP). Đặc biệt, sự thay đổi lớn trong chính sách đối ngoại của Mỹ từ chính quyền này sang chính quyền khác tạo ấn tượng về sự khó đoán định và không đáng tin cậy của nước này về dài hạn.

Xem thêm:

East Asia Forum Quarterly January - March 2021: [What Southeast Asia wants from the Biden presidency](#)

Lee Huay Leng: Tại sao Đông Nam Á “vừa yêu, vừa ghét” Trung Quốc

Lý giải nguyên nhân người dân Đông Nam Á có ấn tượng không tốt với Trung Quốc, theo tác giả, hai lý do chính là rào cản ngôn ngữ và sự khác biệt về hệ thống chính trị - hệ tự tưởng.

Tác giả cho rằng, hình ảnh của Trung Quốc được thể hiện trên truyền thông Phương Tây – Tiếng Anh ảnh hưởng đến góc nhìn của nhiều người về Trung Quốc. Theo tác giả, Trung Quốc cần giảm giọng điệu tuyên truyền, cũng như lựa chọn chủ đề và cách kể chuyện phù hợp với độc giả, khán thính giả đã quen với truyền thông tiếng Anh.

Ngoài ra, một nguyên nhân khác là sự khác biệt về hệ thống chính trị và hệ tự tưởng. Trung Quốc là một nước lớn, phải đối mặt với nhiều vấn đề phức tạp, vượt quá sức tưởng tượng của người ngoài. Do đó, người nước ngoài có thể có những định kiến về Trung Quốc nếu chỉ nhìn Trung Quốc trên quan điểm của truyền thông Phương Tây - Tiếng Anh. Các nguyên nhân trên khiến Trung Quốc chịu bất lợi trên phương diện dư luận thế giới, và khiến góc nhìn của Trung Quốc khó được tiếp thu hơn.

Trước bối cảnh bất lợi này, một số quan chức và truyền thông Trung Quốc đã trả đũa một cách thiếu khéo léo. Thay vì điềm tĩnh, tự tin và khiêm tốn, Trung Quốc ưa thích phô diễn sức mạnh một cách trực tiếp. Điều này, theo tác giả, khiến thái độ tiêu cực đối với Trung Quốc ở Đông Nam Á là không mấy bất ngờ. Theo tác giả, Trung Quốc cần có đại chiến lược, thay đổi về giọng điệu, suy nghĩ và thái độ để được thấu hiểu hơn.

Xem thêm:

Think China ngày 12/3/2021: [Why Southeast Asia has a love-hate relationship with China](#)

Lê Hồng Hiệp: Việt Nam, ASEAN và cạnh tranh Mỹ - Trung ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương

Khi được hỏi về khả năng ASEAN sẽ phát triển chính sách đối ngoại chung như EU, Lê Hồng Hiệp cho rằng, do quan tâm đến chủ quyền, các nước ASEAN không hào hứng với việc đưa ASEAN thành một thể chế siêu quốc gia như EU. Đối với ASEAN, hội nhập kinh tế vẫn là ưu tiên. Tuy nhiên, ông cho rằng nếu ASEAN muốn có vai trò lớn hơn trong các vấn đề an ninh khu vực, một chính sách đối ngoại chung là cần thiết.

Ông cho rằng, các nước ASEAN không muốn chọn bên trong cạnh tranh Mỹ - Trung, và ít nhất trong 10-20 năm tới, Mỹ và Trung Quốc sẽ không buộc các nước trong khu vực phải chọn phe khi cuộc cạnh tranh mang tính chiến lược thay vì hệ tư tưởng.

Theo Lê Hồng Hiệp, Việt Nam muốn cân bằng giữa Mỹ và Trung Quốc, nhưng chính các hành động gây hấn của Trung Quốc ở Biển Đông khiến Việt Nam tăng cường quan hệ với Mỹ và các cường quốc khác, dù chậm rãi và lặng lẽ. Trung Quốc cần thay đổi cách tiếp cận nếu không muốn đẩy Việt Nam và các nước khác trong khu vực về phía Mỹ. Các đối tác chiến lược, đối tác toàn diện đều quan trọng với chính sách Biển Đông của Việt Nam, trong đó Nhật Bản, Ấn Độ, Australia, Anh, Pháp và Đức dường như là quan trọng nhất.

Ngoài Biển Đông, vấn đề biên giới với Campuchia, sông Mekong cũng là các vấn đề đối với Việt Nam. Giữ vững ổn định chính trị, nhất là ở Tây Bắc và Tây Nguyên cũng là thách thức an ninh, nhưng Việt Nam đang khá thành công trong vấn đề này.

Lê Hồng Hiệp cho rằng, 10 năm tới là giai đoạn mang tính quyết định đối với Việt Nam. Lãnh đạo Việt Nam tin rằng ổn định chính trị là điều kiện tiên quyết cho phát triển kinh tế - nhận định này được củng cố bởi những diễn biến gần đây ở Myanmar – và sẽ không chấp nhận mọi đồng thái làm mất ổn định chính trị. Do đó, dù kinh tế Việt Nam nhiều khả năng sẽ tiếp tục được tự do hóa trong thập niên tới, Việt Nam sẽ không thay đổi về mặt chính trị.

Xem thêm:

Diplomat ngày 13/3/2021: [Vietnam, ASEAN, and the US-China Rivalry in the Indo-Pacific](#)

Nguyễn Lương Hải Khôi: Đông Nam Á trong mắt Trung Quốc: Miền Điện, eo biển Malacca và Biển Đông

Trong bài viết trên VOA Tiếng Việt, từ việc phân tích các động thái và tính toán của Trung Quốc đối với Myanmar, tác giả Nguyễn Lương Hải Khôi cho rằng chiến lược của Trung Quốc mang thành tố “tránh chỗ cứng, đánh chỗ mềm” – Myanmar được coi là “chỗ mềm” trên bàn cờ địa chính trị của Trung Quốc, mà nước này sử dụng để thăm dò khả năng đáp trả của Hoa Kỳ, Nhật Bản và châu Âu, trong khi mục tiêu thực sự của Trung Quốc, “chỗ cứng” là ở chỗ khác.

Tác giả cũng cho rằng, “Hiện Trung Quốc có hai mục tiêu lớn là Đài Loan và một số đảo lớn trên Biển Đông. Trong hai mục tiêu này, Đài Loan là chỗ khó giải quyết nhất. Các đảo lớn trên Biển Đông có thể là một lựa chọn thích hợp cho Trung Quốc trong tương lai gần”.

Xem thêm:

VOA Tiếng Việt ngày 15/3/2021: [Đông Nam Á trong mắt Trung Quốc: Miền Điện, eo biển Malacca và Biển Đông](#)

VIII- NGUY CƠ XUNG ĐỘT TRONG KHU VỰC

Kịch bản 1: Chiến tranh Đài Loan

Trong bài viết được đăng tải trên *Chinanews* tháng 5/2011 mô tả về 6 cuộc chiến tranh mà Trung Quốc sẽ phát động trong 50 năm tới, cuộc chiến “thống nhất Đài Loan” được đưa lên đầu tiên với thời gian dự kiến trong giai đoạn từ năm 2020 đến 2025 [1]. Những diễn biến mới nhất tại khu vực eo biển Đài Loan cùng với mối quan hệ đang rất xấu giữa Trung Quốc và Mỹ khiến nhiều người lo ngại về một cuộc chiến có thể sẽ nổ ra trong thời gian tới.

Ngày 9/3/2021, trong buổi điều trần trước Ủy ban Quân vụ Thượng viện Mỹ, Đô đốc Philip Davidson, Tư lệnh Bộ Chỉ huy Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương Hoa Kỳ cho rằng, Bắc Kinh có thể chuẩn bị thực hiện các kế hoạch xâm lược Đài Loan vào cuối thập niên này, sớm nhất có thể là vào năm 2027. Căng thẳng giữa Mỹ và Trung Quốc đã gia tăng trong nhiều năm qua đặc biệt là sau khi Donald Trump lên nắm quyền; sau đó Joe Biden vẫn tiếp tục quan điểm cứng rắn với Bắc Kinh [5].

Trong khi đó, Wu Qiang, cựu giảng viên chính trị tại Đại học Thanh Hoa ở Bắc Kinh, cho biết ông Tập có khả năng có kế hoạch thực hiện một động thái rõ ràng là thôn tính, hay theo thuật ngữ của Đảng Cộng sản Trung Quốc là "hợp nhất với" hòn đảo dân chủ Đài Loan trong 5 năm tới. "Bắc Kinh đang xem xét việc tăng tốc độ giải quyết vấn đề Đài Loan trong nhiệm kỳ Chủ tịch thứ ba của ông Tập", Wu nói. "Điều này có nghĩa là, trong vài năm tới, vấn đề Đài Loan sẽ trở thành câu chuyện quan trọng nhất ở Tây Thái Bình Dương" [2].

Ưu tiên hàng đầu của lãnh đạo Trung Quốc là không cần sử dụng vũ lực mà vẫn có thể thống nhất được Đài Loan. Để làm được điều đó, Trung Quốc trước hết cần cô lập Mỹ và đồng minh không cho can dự vào vấn đề Đài Loan, sau đó là gây sức ép cả về kinh tế, chính trị, ngoại giao để đánh gục ý chí của lãnh đạo và người dân Đài Loan. “Điều khiến Trung Quốc quyết định sử dụng vũ lực có thể là khi các cách tiếp cận phi quân sự không thể thành công và thời điểm đó không đứng về phía họ, và nếu họ không sử dụng vũ lực họ sẽ mất Đài Loan mãi mãi” - Lonnie Henley, một sĩ quan tình báo Lầu Năm Góc và là trợ giảng tại Đại học George Washington nhận định [3].

Về mặt chính trị, Trung Quốc có thể đã chuẩn bị dư luận trong nước về khả năng xảy ra xung đột vũ trang. Về mặt quân sự, Trung Quốc đã tăng cường tiềm lực cho lực lượng hải quân, không quân và tên lửa đồng thời tăng cường các đợt tập trận; khả năng tác chiến của các lực lượng cả lục quân, hải quân, không quân và cả trên không gian và không gian mạng. Chỉ trong năm 2020, Trung Quốc đã đưa máy bay quân sự xâm phạm vùng nhận diện phòng không của Đài Loan hơn 300 lần với mục đích “làm tê liệt tâm lý của Đài Loan” – như một nhà phân tích tại Đài Loan đã nói. Chỉ vài ngày sau khi ông Biden nhậm chức Tổng thống Mỹ, Trung Quốc đã điều 8 máy bay ném bom có khả năng hạt nhân và 4 máy bay chiến đấu vào không phận phía tây nam Đài Loan; tiếp sau đó là 16 máy bay quân sự khác trong ngày tiếp theo [4]. Những động thái đó cho thấy Trung Quốc đã sẵn sàng thách thức Hoa Kỳ và các nước đồng minh cũng như đã sẵn sàng cho những động thái mạnh mẽ hơn, có thể là các hoạt động quân sự trên quy mô lớn đối với Đài Loan trong tương lai gần.

Chiến tranh Đài Loan nếu có sẽ xảy ra theo kịch bản nào?

Trung Quốc tiếp tục tăng cường quấy rối quân sự liên tục đến các rìa lãnh thổ mà Đài Loan kiểm soát (gọi là xung đột vùng xám) bằng cách sử dụng máy bay quân sự xâm nhập vùng nhận diện phòng không hoặc đưa tàu vào lãnh hải Đài Loan buộc không quân, hải quân và lực lượng bờ biển nước này phải triển khai lực lượng ứng phó. Nếu việc triển khai này diễn ra với cường độ cao, quy mô lớn thì sẽ gây căng thẳng, kiệt sức cho phi hành đoàn và thủy thủ đồng thời tăng gánh nặng ngân sách cho Đài Loan.

Để đi xa hơn, Trung Quốc có thể đánh chiếm một hoặc vài hòn đảo ngoài khơi do Đài Loan kiểm soát. Có 4 lựa chọn cho kịch bản này: xa nhất là đảo Ba Bình thuộc quần đảo Trường Sa; quần đảo Pratas (Đông Sa) vốn gần Trung Quốc hơn so với Đài Loan lại có ý nghĩa chiến lược trong việc kiểm soát eo biển Bashi; quần đảo Bành Hồ nằm trên eo biển Đài Loan, nếu chiếm được quần đảo này Trung Quốc sẽ uy hiếp trực tiếp Đài Loan và cuối cùng là quần đảo Kim Môn, Matsu rất gần đất liền Trung Quốc [5, 30-33].

Trong 4 lựa chọn này, Pratas dường như hấp dẫn với Bắc Kinh do vị trí chiến lược và việc dễ dàng triển khai các hoạt động quân sự tại đây. Với khoảng cách gần 200 hải lý đến Cao Hùng, Pratas xa Đài Loan hơn so với khoảng cách 130 hải lý đến Sán Vĩ, tỉnh Quảng Đông và dễ dàng nằm trong tầm tay của PLA. Khác với các thực thể trên Biển Đông, Pratas chỉ là vấn đề riêng giữa Đài Loan và Trung Quốc, do đó Trung Quốc cũng sẽ dễ dàng hơn trong việc đơn phương thay đổi hiện trạng. Ngoài ra, Pratas là quần đảo không có dân cư ngoài 500 lính thủy đánh bộ Đài Loan mới được triển khai năm 2020 nên nếu chiến tranh xảy ra tại đây cũng hạn chế các thảm họa nhân đạo có thể bị cộng đồng quốc tế lên án. Nếu chiếm được Pratas, Trung Quốc sẽ dễ dàng kiểm soát eo Bashi, ngăn chặn hoặc hạn chế Mỹ và các nước đồng minh can thiệp vào Đài Loan và Biển Đông đồng thời giúp cho tàu chiến và tàu ngầm Trung Quốc dễ dàng tiếp cận Tây Thái Bình Dương [4].

Thực tế suốt năm 2020 và đầu năm 2021, Bắc Kinh đã tăng cường độ các cuộc tập trận gần Đông Sa khiến Đài Bắc đáp trả bằng các cuộc tập trận trên quần đảo này. Tháng 5/2020, Trung Quốc đã bắt đầu lên kế hoạch cho một cuộc tập trận quân sự lớn để mô phỏng việc đánh chiếm Pratas khiến Đài Loan phải triển khai hàng trăm quân tiếp viện để đáp trả. Tuy nhiên không rõ lý do gì, cuộc tập trận dường như đã bị hủy bỏ vào phút cuối [4].

Tiếp theo, Trung Quốc có thể kiểm soát vùng trời và vùng biển xung quanh Đài Loan khiến cho máy bay không thể tiếp cận sân bay Đào Viên và tàu thuyền cũng không thể tiếp cận cảng Cao Hùng mà không xin phép nước này. Trung Quốc có đầy đủ trang bị và nguồn lực để thực hiện điều đó nhưng chắc chắn sẽ vấp phải phản ứng của cộng đồng quốc tế. Trung Quốc cũng có thể biện minh cho hành động của mình bằng lập luận rằng phần lớn các quốc gia trên thế giới đang thừa nhận chính sách một Trung Quốc và mặc nhiên thừa nhận nước này có một số quyền chủ quyền của mình đối với Đài Loan hoặc lấy lý do hành động của mình là để ngăn chặn việc đưa vũ khí (từ hợp đồng mua bán giữa Mỹ và Đài Loan) vào Đài Loan sẽ gây mất ổn định khu vực và đe dọa lãnh thổ của Trung Quốc giống như khủng hoảng tên lửa tại Cuba năm 1962. Việc tăng cường kiểm soát trên biển và trên không ngoài mục đích cô lập Đài Loan còn có thể ngăn chặn hoặc hạn chế Mỹ và các nước đồng minh can thiệp trong trường hợp chiến sự xảy ra [5, 35-37].

Sau đó, Trung Quốc có thể thực hiện chiến dịch đổ bộ trên quy mô lớn cả bằng đường biển và đường không vào bờ biển phía Tây Đài Loan. Việc đổ bộ này có thể sẽ vấp phải sự phản kháng

của Đài Loan bằng hệ thống tên lửa chống hạm và tên lửa phòng thủ bờ biển do Mỹ cung cấp tuy nhiên sẽ không đủ để ngăn cản Trung Quốc nếu không có sự can thiệp của Mỹ và các nước đồng minh như Nhật Bản, Hàn Quốc. Nếu tạo được bất ngờ và với quy mô đủ lớn, Trung Quốc hoàn toàn có thể chiếm đóng các cơ quan trọng của Đài Loan trước khi các nước này có “phản ứng”. Trung Quốc cũng có thể tạo ra “điểm nóng” tại khu vực khác (như Biển Đông hoặc Tây Thái Bình Dương) để thu hút sự chú ý của Mỹ và các nước khác.

Tài liệu tham khảo

1. “[未来50年中国的六场战争：将彻底打破世界格局](#)” *Cnews* ngày 5/5/2011.
2. “[China's Xi Jinping Tells People's Liberation Army to Get Ready For Combat](#)” *RFA* ngày 3/10/2021.
3. Jamie McIntyre, “[What US war with China about Taiwan would look like](#),” *Washington Examiner* ngày 11/3/2021.
4. Shahn Savino và Charles Dunst, “[Will Taiwan's Dongsha Islands Be the Next Crimea?](#)”, *World Politics Review* ngày 16/3/2021. Một bản PDF có thể truy cập [ở đây](#).
5. Full Committee Hearing: “[National Security Challenges and U.S. Military Activities in the Indo-Pacific](#),” *House Armed Services Committee* ngày 10/3/2021.
6. Robert D. Blackwill and Philip Zelikow (2021), “[The United States, China, and Taiwan: A Strategy to Prevent War](#),” *Council on Foreign Relations*, ISBN 978-1-64052-400-2, 30-40.

IX- BÁO CÁO CHÍNH SÁCH/NGHIÊN CỨU KHOA HỌC

Bell J. B. và cộng sự (2021) Phân vùng Đơn vị Sản xuất Sinh thái biển cho Việt Nam

Trong bối cảnh biến động của môi trường toàn cầu dưới tác động của con người, quản lý dựa vào hệ sinh thái (Ecosystem-based management - EBM) là cách tiếp cận có khả năng giải quyết các áp lực ngày càng tăng mà hệ sinh thái biển đang gánh chịu. So với quản lý tập trung một chủng loại hoặc quần thể sinh vật đơn nhất, cách tiếp cận EBM toàn diện hơn do có tính đến các mối quan hệ phức tạp trong chuỗi thức ăn – ví dụ như sự biến động về mật độ của các quần thể thợ săn-con mồi trong hệ sinh thái. Trong cách tiếp cận EBM, các vùng biển sẽ được phân chia thành các Đơn vị Sản xuất Sinh thái (Ecological Production Units – EPU), mỗi EPU có đặc trưng sinh thái riêng, để tạo sự thuận lợi cho việc xây dựng và triển khai các chính sách quản lý sinh thái biển.

Việc áp dụng EBM cho vùng đặc quyền kinh tế (Exclusive Economic Zone) của Việt Nam có ý nghĩa quan trọng đến đảm bảo sinh kế bền vững cho hơn một triệu ngư dân đang hoạt động đánh bắt hải sản tại vùng biển này. Tuy nhiên, việc phân chia EPU tại khu vực này gặp khá nhiều khó khăn, chủ yếu đến từ hạn chế của dữ liệu lịch sử về đa dạng sinh học trong khu vực. Chính vì vậy, mô thức quản lý tại Việt Nam vẫn chủ yếu dựa vào cách tiếp cận cũ – tức phân vùng và xây dựng các chính sách quản lý dựa vào một chủng loài, hoặc quần thể sinh vật có nguồn lợi kinh tế cao.

Trong nghiên cứu mới đây trên tạp chí *ICES Journal of Marine Science*, Bell và các cộng sự tại Viện Nghiên cứu Hải sản (trụ sở tại Hải Phòng) đã nghiên cứu phân chia vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam thành các EPU. Sử dụng dữ liệu lịch sử (trải dài từ năm 1997 đến năm 2017) của 21 thông số sinh học và môi trường biển làm dữ liệu đầu vào cho phương pháp phân cụm k-means, nghiên cứu đã đề xuất ranh giới của 12 EPU cho khu vực này. Hệ thống phân vùng gồm 12 EPU của nghiên cứu này có một số tương đồng cũng như khác biệt so với hệ thống hiện hữu được sử dụng tại Viện Nghiên cứu Hải sản (gồm 15 phân khu). Mặc dù vẫn còn hạn chế do dữ liệu đầu vào có độ phân giải khá thô (mỗi ô lưới có kích thước 0.5 x 0.5 kinh-vĩ độ) và thiếu thông tin về mật độ hoạt động của con người, nghiên cứu này đưa ra minh chứng cho tính khả thi của việc phân vùng các Đơn vị Sản xuất Sinh thái nhằm hướng đến quản lý sinh thái biển theo cách tiếp cận EBM cho vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam.

Tải toàn văn nghiên cứu [ở đây](#).

Segar Muniandy (2021): Trường hợp quốc tế hóa Biển Đông

Quốc tế hóa được định nghĩa là hành vi mang tính thúc đẩy, trong đó một chủ thể nào đó bắt đầu một hình thức hợp tác nhất định với ít nhất một chủ thể khác ở cấp độ khu vực hay toàn cầu, nhằm lôi kéo chủ thể này tham gia vào một vấn đề cụ thể của chủ thể ban đầu, ảnh hưởng đến động lực của khu vực và toàn cầu.

Theo tác giả, mục tiêu của quốc tế hóa Biển Đông là đưa các vấn đề ra thảo luận trên các diễn đàn đa phương và thể hiện ý chí thống nhất chống lại hành vi gây hấn của Trung Quốc. Quốc tế hóa sẽ giúp khẳng định tầm quan trọng của giải quyết các tranh chấp trên biển một cách chuyên nghiệp, cũng như đảm bảo quyền tự do hàng hải theo pháp luật.

Tác giả cho rằng, có hai chiến lược quốc tế hóa Biển Đông. Chiến lược đầu tiên đòi hỏi ASEAN thúc đẩy hợp tác khu vực với sự can dự của các quốc gia ngoài khu vực. Tuy vậy, chiến lược này chỉ thành công nếu các nước ASEAN có một ý chí thống nhất. Ngoài ra, việc Trung Quốc muốn giải quyết các tranh chấp một cách đơn phương cũng tạo ra mối đe dọa với chiến lược này.

Chiến lược thứ hai dựa trên việc nâng cao năng lực cho các quốc gia trong khu vực. Hơn nữa, nếu ASEAN có thể củng cố mối quan hệ giữa các thành viên, tổ chức này sẽ nhận được sự hỗ trợ của các quốc gia ngoài khu vực.

Tác giả cho rằng, trong dài hạn, hợp tác đa phương là nhân tố làm thay đổi cuộc chơi. Các nước ASEAN cần vun đắp và củng cố sự đồng thuận, hợp tác để chống lại bạo lực và chủ nghĩa cực đoan, tuân thủ các biện pháp ngoại giao hòa bình và tôn trọng luật pháp quốc tế.

Tải toàn văn bài nghiên cứu tại [đây](#).

Alexander L. Vuving (2021): Sự gắn bó hai chiều: Mô hình quan hệ dân sự - quân sự ở Việt Nam

Dùng khái niệm “sự gắn bó hai chiều” (mutual embeddedness) để chỉ quan hệ dân sự - quân sự ở Việt Nam, Alexander L. Vuving chỉ ra rằng, trong khi Đảng Cộng sản Việt Nam giữ vai trò lãnh đạo quân đội, quân đội cũng tham gia đáng kể vào hệ thống chính trị Việt Nam.

Tác giả cho rằng, để giải quyết vấn đề của mối quan hệ dân sự - quân sự: tạo ra một quân đội đủ mạnh để bảo vệ “ông chủ” dân sự nhưng vẫn trung thành với quyền lực dân sự, Đảng Cộng sản xây dựng một quân đội được chính trị hóa và giáo dục tư tưởng một cách cao độ. Hơn nữa, sự kiểm soát chính trị trong quân đội Việt Nam được thể hiện qua “sự gắn bó hai chiều” giữa Đảng và quân đội. Điều tạo nên “sự gắn bó hai chiều” này là “vai trò kép” của giới tinh hoa quân sự: vừa là sĩ quan quân đội, vừa là Đảng viên, cũng như hoạt động giáo dục chính trị và công tác tổ chức Đảng.

Các cơ chế trên giúp đảm bảo rằng quân đội không trở thành một chủ thể có lợi ích riêng, mà trở thành “nguồn tài nguyên chiến lược” để các phe phái và cá nhân trong Đảng huy động vì mục đích của mình.

Tải toàn văn chương sách tại [đây](#).

